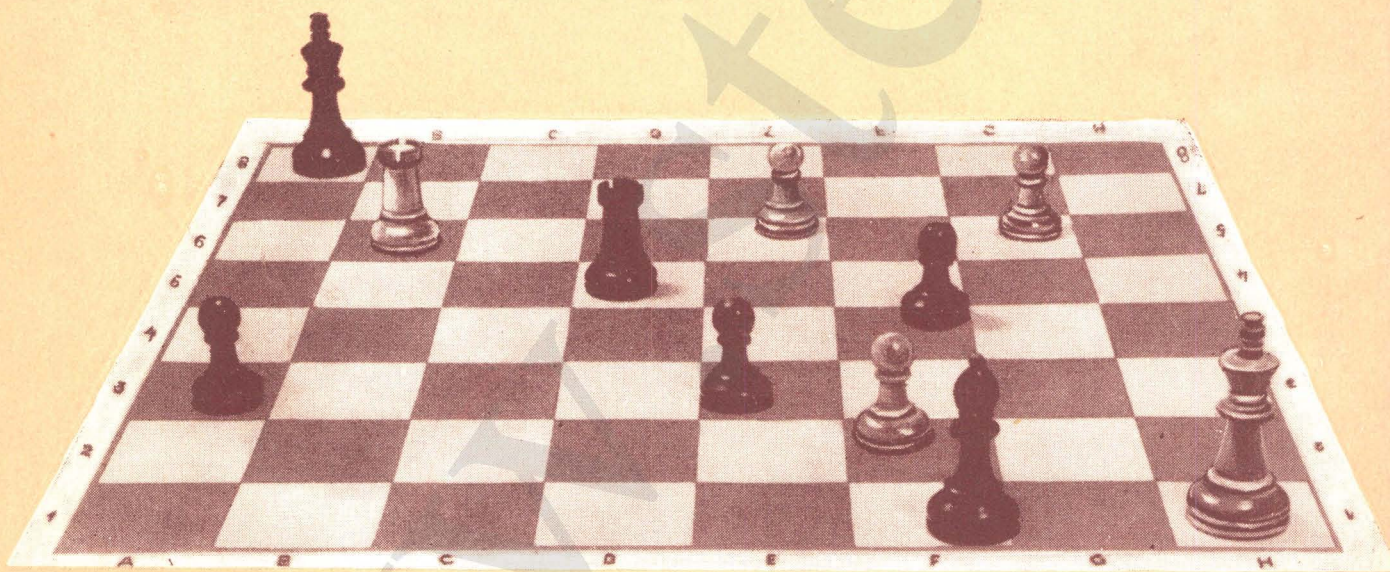

Revista
de
SAH

11

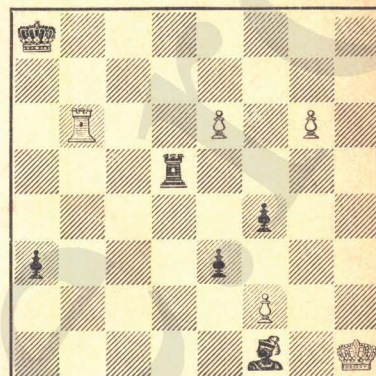
1961

DIN CUPRINS

Alexandra Nicolau — din nou campioană	161
Memorialul Geza Maroczi de la Budapesta	162
Note teoretice	164
Partide și finaluri	
De la concursuri internaționale	165
Concursuri interne	166
Partide fără comentarii	168
Șahul prin corespondență	169
Consultații	
Surprizele apărării	170
Activitatea șahistă în țară	171
Șah magazin	172
Studii și probleme	
Meciul revanșă București—Belgrad	174
P. Farago: Lupta ciudată a cailor (II)	175
A. F. Ianovic: Din istoria compoziției șahiste (XXV)	176
Combinații, partide scurte	cop. IV

COPERTA NOASTRĂ

J. Fritz
Pr. I, Meci R.P.R., R.P.P., R. Ceh., R.P.U.
1950

Albul câștigă

Compozitorul ceh dr. J. Fritz este unul din cei mai cunoscuți studiiști din țara prietenă. Studiul său de pe copertă realizează într-o formă impecabilă tema Nowotny în două variante, pe două cimpuri diferite. Iată soluția acestei memorabile opere de artă șahistă:

1.e7! Te5 (1...Th5+ 2.Rg1 Th8 3.R:f1 e2+ 4.R:e2 Te8 5.Ta6+ Rb7 6.T:a3 T:e7+ 7.Rf3 Tg7 8.R:f4 T:g6 9.Tc3 etc.) 2.g7! (2. Te6? T:e6 3.g7 T:e7 4.g8D+ Ra7 5.Da2 Na6 6.D:a3 e:f2 7.D:e7+ Nb7+! remiză) 2...Nc4 3.Te6! Nd5+ (3...T:e6 4.g8D+ și 5. D:e6) 4.f3!! (4.Rg1? Tg5+ 5.Rf1 Nc4+ 6.Rel Tgl mat) 4...N:f3+ 5.Rg1 Tg5+ 6.Rf1! Nh5 7.Tg6! și albul câștigă.

Din toată lumea

E. VASIUKOV PE PRIMUL LOC LA BELGRAD

La scurt interval după turneul de la Bled, a avut loc un turneu „sistem elvețian” în capitala R.P.F. Iugoslavia. Concursul a prilejuit o frumoasă afirmare tinerului mare maestru sovietic E. Vasiukov care de-a lungul celor 11 runde a cules 9 puncte. Pe locul doi — S. Gligoric (Iugos.) cu 8 p. Locurile următoare au fost ocupate de iugoslavii B. Djurasevici (7½) și A. Matanovici (6½). „Au căzut la examen” marele maestru bulgar Bobofov (locul 13) și maestrul internațional, iugoslavul Milici (locul 14) și spaniolul Perez (locul 22). S-au prezentat la „start” 24 de concurenți.

MECI TRIUNghiULAR INTERȚĂRI

La Riga a avut loc o interesantă întâlnire triunghiulară interȚări, câștigată de șahiștii letoni.

1. R.S.S. Letonă	●	6½	8	14½
2. R.S.S. Lituaniană	3½	●	4½	8
3. R.D. Germană	2	5½	●	7½

Cele mai bune rezultate individuale le-au obținut Klován și Peterson din echipa învingătoare, care au câștigat ambele partide susținute. De notat că echipa R.D. Germane (lipsită de aportul marelui maestru Uhlmann) a pierdut la primele patru mese în meciul cu R.S.S. Letonă.

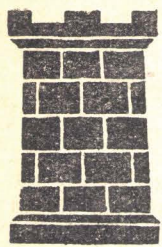
GH. MITITELU LA VARȘOVIA

Turneul internațional de la Varșovia, desfășurat în octombrie, a fost net dominat de marele maestru sovietic Alexandr Toluş. Din runda a 5-a, șahistul din Leningrad s-a instalat pe primul loc, pe care nu l-a mai părăsit până la sfârșit. El termină la distanță de 1 punct de cel de al doilea clasat, N. Minev (R.P. Bulgaria), care se consolează însă cu aureola de a fi fost singurul concurent neînving. Reprezentantul nostru Gh. Mititelu ocupă un loc modest, reușind numai două victorii (la polonezii Brzoska și Kostro) din totalul de 15 partide. De notat că el făcând remiză cu Minev după nu mai puțin de trei întreruperi... Surprinzător de slab locul ocupat în turneu de cunoscutul maestru polonez

B. Sliva. Iată clasamentul final al turneului: 1. Toluş (U.R.S.S.) 9½ p., 2. Minev (R. P. Bulgaria) 8½ p., 3—4. Grabcewski (R. P. Polonă) și Lengyel (R. P. Ungară) 8 p., 5. Fichtl (R. S. Cehoslovacă) 7½ p., 6. Drozd (R.P. Pol.) 7 p., 7—8. Mititelu (R.P.R.) și Zinn (R.D.G.) 6½ p., 9—10. Bednarski și Podolski (R.P. Pol.) 5½ p., 11. Stoppel (Austria) 5 p., 12—14. Kostro, Sliwa și Brzoska (R. P. Pol.) 4½ p.

„MEMORIALUL SCHLECHTER“

O nouă ediție a turneului memorial K. Schlechter a reunit la Viena un grup select de participanți. Victoria a revenit fostului campion unional Iuri Averbach, care a totalizat 9 puncte din 11 partide! Urmază în clasament: Filip (R.S.C.) 8. Barcza (R.P.U.) 7. Uhlmann (R.D.G.) și Dückstein (Austria) 6½. O'Kelly (Belgia) 6. Robatsch (Austria) 5½. Pirc (Iugoslavia) 4½. Kinzel, Stöckl și Kopetzky (Austria) 3½. Paoli (Italia) 2½.

Finala campionatului republican feminin, 1961

Alexandra Nicolau — din nou campioană

Pentru a doua oară și la distanță de numai un an, pe tabela de onoare a campioanelor țării este înscris numele tinerei șahiste bucureștence Alexandra Nicolau. Campioana și-a păstrat titlul, după ce de-a lungul a 15 runde de dirză întrecere ne-a făcut încă o dată demonstrația talentului ei deosebit, a unei pregătiri dusă cu seriozitate și pasiune, ca și a unei puteri de voință cu totul remarcabilă. Maestra internațională a adăugat calităților ei de pînă acum mai multă siguranță, o mai mare încredere în propriile sale forțe, obținînd un randament uniform pe întreg parcursul competiției. Ea este singura concurență neînvinsă din acest turneu.

Interesant de remarcat, același punctaj și în aceleași condiții de invincibilitate le-a obținut Alexandra Nicolau și la trecutul campionat, cînd însă un meci de baraj suplimentar a trebuit s-o departajeze de egala sa în clasament, Margareta Teodorescu. De data aceasta, tînără campioană a trasat chiar în întîlnirile din turneu rivalitatea cu cele mai apropiate concurențe, întrecînd în partidă directă pe Margareta Perevoznic, rezultat care a și decis ordinea primelor două locuri.

Desfășurarea finalei a avut multe momente pasionante. De la început s-a impus un „trio“ Nicolau-Perevoznic-Reicher, care părea să cumuleze cele mai bune șanse în lupta pentru titlu. Apoi, după surprinzătoare înfringeri la Makkai și Simu, a rămas în urmă Rodica Reicher. În schimb s-a ridicat Elisabeta Polihroniade, „victimă“ la început a unui start foarte slab. Aproape de sfîrșit, după ce fusese fruntașă mai multe runde, Nicolau este întrecută cu jumătate de punct de Perevoznic, dar imediat — în penultima rundă — întîlnirea directă dintre cele două jucătoare stabilește rezultatul final.

Cam așa arată „filmul“ — foarte prescurtat — al acestei finale, una din cele mai frumoase întreceri șahiste

feminine disputată în țara noastră.

Cîteva cuvinte despre ... învinse. Margareta Perevoznic s-a situat din nou pe linia bunei comportări din ultima vreme, jucînd din ce în ce mai sigur și lucid. La un moment dat ea părea chiar că va obține victoria în concurs, dar înfrîngerea suferită în runda a 8-a la Renée Fărcaș (pe care o considerăm totuși accidentală) a cîntărit prea greu. În plus, o greșită strategie defensivă în partida hotărîtoare cu Nicolau a pus-o în fața unei înfrîngerii rapide. A treia în concurs a fost Elisabeta Polihroniade, care a jucat bine spre sfîrșit, dar ale cărei fluctuații de formă continuă să fie subiect de îngrijorare. Este totuși concludent că pe primele trei locuri se situează echipele reprezentative țării, care se pregătesc să reprezinte culorile noastre la viitoarea Olimpiadă feminină. A fost respectată astfel ordinea din campionatul de anul trecut (Nicolau — Perevoznic — Polihroniade), dovadă că și selecția unei întreceri atît de dificile indică pe aceste trei jucătoare drept cele mai bune, la ora actuală.

Dintre celelalte finaliste, Rodica Reicher și Elena Răducanu ni s-au părut

în ușor regres. Prima pare să fi evoluat sub forța sa normală de joc, a doua a furnizat partide bune pe lîngă altele foarte slabe. În vîdită creștere se află Renée Fărcaș, jucătoare talentată dar care mai trebuie să lucreze la capitolul tehnicii, ca și la acel al rezistenței de concurs. A progresat și studenta Gertrude Baumstarck, care se anunță o competitoră redutabilă pentru concursurile viitoare.

Pentru sfîrșit, o constatare care dis-tonează cu nota generală pozitivă a întrecerii. Dacă tînd spre dispariție partidele în care se continuă lupta cu o figură sau două... în minus, în schimb se manifestă o tendință accentuată spre „remize de salon“. Să cităm doar ultima rundă, în care 6 dintre partide s-au încheiat egal în mai puțin de 1 oră și jumătate! Este necesar ca fruntașele șahului nostru — și antrenorii lor — să caute a-și modifica concepția despre egalitatea în partidă, care nu trebuie consemnată decît după obținerea ei efectivă pe tablă. Astfel, întrecerea șahistă își pierde considerabil din sens și valoare.

Radu Voia

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 Alexandra Nicolau	●	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1	1	11 1/2
2 Margareta Perevoznic	0	●	1/2	0	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
3 Elisabeta Polihroniade	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1	1	1	1	1	1	10 1/2
4 Rodica Reicher	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1	1	1	0	1	0	1/2	1/2	1	1	10
5 Renée Fărcaș	0	1	1/2	1/2	●	0	1/2	1	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1	8
6 Elena Răducanu	1/2	0	1/2	0	1	●	1	1/2	0	1	0	1	0	1	1	8
7 Gertrude Baumstarck	0	1/2	0	1/2	0	1/2	●	1	1	0	1/2	1	1	1	1	7 1/2
8 Doina Mayer	1/2	0	1	0	0	1/2	1/2	●	1	1/2	1	0	1/2	0	1	7 1/2
9 Maria Desmireanu	1/2	0	1/2	0	1	1	1/2	0	●	0	1	0	1	1	1	7
10 Veturia Simu	1/2	0	0	1	0	0	0	1	0	●	0	1	1	1	1	7
11 Eleonora Gogilea	0	0	0	0	1/2	0	1	1/2	0	1	●	1/2	1/2	1	1	7
12 Suzana Makkai	0	0	0	1	1/2	1	1/2	0	1	0	1/2	●	1/2	1/2	1	6 1/2
13 Rodica Manolescu	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1	1/2	0	0	1/2	●	1/2	1	6
14 Elena Rădăcină	0	0	0	0	1/2	1	0	1/2	0	0	0	0	1/2	●	1	5 1/2
15 Natalia Iliescu	0	0	1/2	0	1/2	1	0	1	0	0	0	1/2	1/2	1	●	5
16 Adela Gesticone	0	0	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	0	1/2	0	0	●	2

Memorialul Geza Maroczi de la Budapesta

O victorie categorică a lui Victor Korcinoi

N-au avut timp să se stingă ecourile marelui turneu internațional de la Bled și iată că o serie de șahiști fruntași ai lumii s-au așezat din nou în fața tablelor cu patrate albe și negre. Capitala Ungariei a găzduit de-a lungul întregii luni octombrie tradiționalul turneu anual închinat memoriei faimosului jucător maghiar Geza Maroczi.

Nouă mari maeștri internaționali, 6 maeștri internaționali și un maestru național s-au măsurat printre participanți. Firește, prezența unui foarte puternic „cvartet” sovietic —

aprigă de-a lungul celor 15 runde, abundând în partide de mare luptă. Și cu toate că numărul total al remizelor depășește cu puțin 50 la sută, cele mai multe dintre ele n-au semănat de loc cu acele „egalități de salon” atât de aspru criticate la recentul Congres F.I.D.E. De altfel, regulamentul concursului a prevăzut o clauză recomandată de Federația Internațională, aceea de a interzice consemnarea remizei înaintea efectuării a 30 de mutări cel puțin. Aceasta a contribuit la ridicarea valorii tehnice a partidelor turneului.

el a întrecut pe următorii clasai, trebuie să le adăugăm calitatea evident superioară a jocului prestat, folosirea unui repertoriu teoretic pus cu minuțiozitate la punct și un spirit combativ cu totul remarcabil, ilustrat și de un număr record al victoriilor: 9 din 15 întâlniri! Korcinoi demonstrează acum o deplină maturitate șahistă, anunțându-se un candidat serios la primele locuri în turneul interzonal de la începutul anului 1962.

Filip și Bronstein, clasai pe locurile 2-3 n-au putut ține pasul cu „trena” impusă de Korcinoi. Din runda a 8-a, când liderul a început seria sa de 5 victorii consecutive, atât ei cât și componenții ai plutonului din frunte (Taimanov, Portisch, Uhlman, Simaghin, Dely) n-au avut nimic mai bun decât să-și dispute locul secund. În această întrecere au sosit primii Filip și Bronstein. Un frumos succes au raportat însă Dely și Simaghin, care au îndeplinit cu 9 puncte norma de mare maestru internațional.

Un vechi proverb șahist spune că orice turneu trebuie să aibe și un ultim clasat. De data aceasta sînt... doi: Pogatsch și reprezentantul nostru Dolfi Drimer. Investit nu de mult cu titlul de maestru internațional, Drimer a suferit un eșec la prima sa apariție în noua postură. El nu a reușit să câștige nicio partidă, terminînd concursul cu opt remize și șapte înfrîngerii. Desigur, rezultatul său este total nesatisfăcător, chiar dacă ținem seama de forța deosebită a concursului. Credem că Drimer trebuie să facă o cotitură în stilul său, să adopte linii de joc mai deschise, de luptă, renunțînd la stilul defensiv care-l caracterizează.

V. Chiose

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1 Korcinoi	●	1/2	1/2	0	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1	11 1/2
2 Filip	1/2	●	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1	9 1/2
3 Bronstein	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1/2	1/2	1	9 1/2
4 Dely	1	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1/2	0	1/2	1	9
5 Taimanov	1/2	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1/2	1	1	0	1	1/2	1/2	1	1	9
6 Portisch	0	0	0	1/2	1/2	●	1	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1	1	9
7 Simaghin	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1/2	9
8 Uhlman	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	●	1	1	1	1/2	1	1	1/2	1/2	8 1/2
9 Barcza	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	●	1/2	0	1/2	1	1	1/2	1	8
10 Bilek	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	●	1/2	0	1	1	1	1	7
11 Donner	0	1/2	1/2	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1	0	1	1	1/2	1	6 1/2
12 Bisguier	0	0	0	0	1	0	0	1/2	0	1/2	1	0	●	1/2	1	1	6
13 Kluger	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	0	0	0	0	0	1/2	●	1	1	5
14 Haag	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	0	0	1	1/2	0	0	0	0	1	1/2	4 1/2
15 Pogatsch	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	0	●	1/2	4
16 Drimer	0	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	●	4

Korcinoi, Bronstein, Taimanov, Simaghin — a marilor maeștri Filip, Portisch, Uhlman, Barcza, aflați într-o formă excelentă, a fostului campion american Bisguier, clasat foarte bine la Bled, a marelui maestru olandez Donner și a altor șahiști cu reputație au ținut trează atenția iubitorilor șahului. Intrecerea a fost

Intrecerea a cunoscut un învingător strălucit în persoana marelui maestru sovietic **Victor Korcinoi**. Fostul campion U.R.S.S. s-a desprins din lotul celor care aspirau la primul loc (și au fost nu mai puțin de 8 pretendenți, cum se vede din tabelul final), aștigînd de o manieră categorică. Celor două puncte cu care

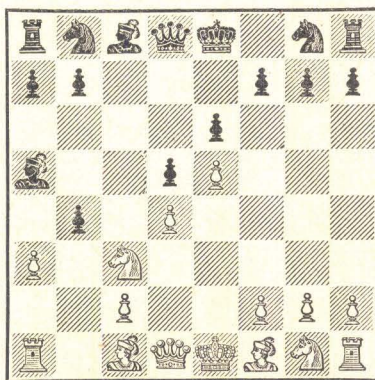
NOTE TEORETICE

APĂRAREA FRANCEZĂ

O partidă jucată în finala celui de-al IV-lea campionat al U.R.S.S. prin corespondență între A. Konstantinopolski și I. Jdanov (negru) prezintă un deosebit interes pentru teoria uneia dintre cele mai discutate variante a apărării franceze.

După mutările cunoscute 1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.a3 Na5 6.b4 negrul a jucat 6...c:b4? (Vezi diagrama).

Mutarea aceasta este considerată de către teoria deschiderilor ca nefavorabilă negrului. Astfel Keres, în monografia sa asupra apărării franceze scrie: „Continuarea 6...c:b4 7.Cb5 b:a3+ 8.c3 urmat de N:a3, dă albului un atac foarte puternic”; de aceeași părere este și L. Pachman,

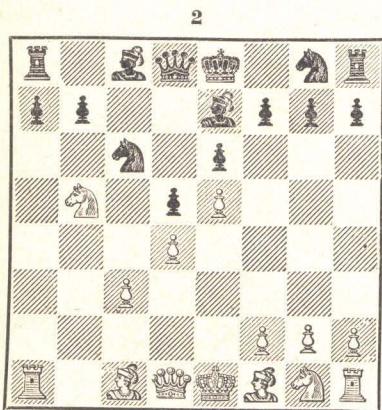
care dă varianta: 6.b4! c:b4? 7.Cb5 b:a3+ 8.c3 Nc7 9.N:a3±:

I. Jdanov nu s-a declarat de acord cu aceste aprecieri și în partida citată mai sus a jucat, în loc de 7...b:a3+, interesantă mutare 7...Cc6. După 8.a:b4 N:b4+ 9.c3 Ne7 se ajunge la poziția critică a acestei variante, în care I. Jdanov analizează următoarele continuări (Vezi diagrama 2).

1) 10.Na3 Ideea acestei mutări este de a începe imediat lupta pentru cîmpul d6. Nebunul părăsind însă diagonală c1—h6, negrul are posibilitatea de a muta calul la h6 și a dezvolta astfel comod flancul regelui. Poate urma 10...Ch6 11.N:e7 (La 11.Cd6+ negrul răspunde 11...Rf8 după care poate juca fie f5 și Cf7, fie Cf5 schimbînd două figuri ușoare) 11...D:e7 12.Cd6+ Rf8 13.Nd3 f5 14.Ce2 Cf7 15.C:f7 R:f7 16.0—0 Td8 și

albul n-a obținut nimic (Bulat—Jdanov, al II-lea campionat prin corespondență al Letoniei).

2) 10.f4 Și după mutarea aceasta negrul are posibilitatea de a muta calul la h6, în schimb însă albul capătă posibilitatea de a organiza un puternic atac de pioni prin g2—g4

și f4—f5. Negrul trebuie să se apere împotriva acestui plan în felul următor: 10...a6 11.Nd3 Tb8 12.Ca3 b5 13.Cf3 h5 14.g3 Ch6. În această poziție șansele pot fi considerate aproximativ egale, dar deocamdată această părere n-a fost verificată practic.

3) 10.Dg4 Rf8 Acum albul poate continua cu 11.Cf3 a6 12.Cd6 (12.Nd3 Nd7 duce la varianta 5) 12...f5 (E dea de considerat și 12...h5 13.Df4 Ch6 14.Nd3 f5) 13.Dh5 N:d6 14.e:d6 Cf6 și Ce4. Mai agresiv este 11.h4 h5 12.Df3! urmat de Cg1—h3—f4. Jucând în felul acesta albul a obținut un atac puternic într-o partidă Klován—Jdanov, în care totuși negrul a reușit să se apere.

4) 10.Cf3 După 10...a6 11.Nd3 Tb8 albul trebuie fie să se retragă cu calul, fie să mai sacrifice un pion prin 12.Cd6+ N:d6 13.e:d6 D:d6 14.Na3 Dc7 după care este discutabil dacă inițiativa albului merită pionul sacrificat (De ex. 15.0—0 Cf6 16.Ce5 Ce7 urmat de 0—0 și negrul se apără).

5) 10.Nd3 a6 11.Dg4 Rf8 12.Cf3 Nd7 (Așa s-a jucat în partida Konstantinopolski—Jdanov. Negrul urmărește clarificarea poziției calului b5; în cazul retragerii 13.Ca3 negrul joacă b5 obținând un joc bun, iar la 14.Cg5 poate urma 14...Ch6 15.Dg3 Cf5 16.0—0 și acum chiar 14.h5 urmat de Ch6) 13.Cd6 N:d6 14.e:d6 e5 15.Nf5 Cf6 16.Db3 e:d4 (Acum după 17.c:d4 De8+ 18.Ne3 N:f5 19.D:f5 De4 albul nu poate evita schimbul damelor, deoarece la 20.Dh3 urmează Dd3)

17.0—0 d:c3 (Albul sacrifică pioni și negrul îi ia liniștit) 18.Te1 N:f5 19.D:f5 b5 20.Ng5 D:d6 (Negrul are nu mai puțin de 4 pioni în plus, dar joacă deocamdată fără turnul h8) 21.T:a6! 2.T:a6 22.Dc8+ Cd8 23.Nf4 Db6 (La 23.Nc7 negrul se apără cu 23...Ta8) 24.Ce5 (Cu amenințarea 25.Cd7+ Cd7 26.Nd6+) 24...h6! 25.Cc6 Rg8 26.Ce7+ Rh7 27.Df5+ g6 28.C:g6 Te8 (28...f:g6 29.Te7+) 29.Ce5+ Rh8 30.N:h6 De6 31.Dg5 Tg8 32.Dh4 și acum după 32...Tg4 albului nu i-ar mai fi rămas decât să cedeze. În loc de aceasta negrul a făcut gafa 32...D:e5 la care a urmat 33.T:e5 Ta1+ 34.Nc1+ Ch7 35.D:c3 și albul a câștigat.

Desigur, aceste variante nu epuizează posibilitățile poziției. Trăsătura lor generală este atacul pe care-l obține albul pe flancul regelui. Negrul este obligat să se apere multă vreme, dar poziția sa este destul de solidă astfel că perspectivele sale de a rezista cu succes sînt destul de reale, după cum se vede din partida Konstantinopolski—Jdanov. În orice caz, cuvîntul îl are acum practica.

NOUȚĂȚI ÎN VARIANTA MERAN

Sînt puține variante în teoria deschiderilor despre care să se fi scris atît cît s-a scris despre varianta Meran. Analize de zeci de pagini, cu continuări ajungînd pînă la mutările 25—30, sînt frecvente și adeseori în jurul unei poziții de la mutarea a 15-a sau a 20-a s-a discutat în contradictoriu timp îndelungat. În ultimii ani, poate și din cauza analizelor prea amănunțite, varianta Meran s-a jucat destul de puțin în concursuri, deși nenumăratele posibilități pe care le oferă n-au fost nici pe departe epuizate.

Un exemplu concludent îl constituie o partidă Toran—Trifunovici, jucată recent în finala campionatului european pe echipe, în care marele maestru iugoslav — un vechi cunosător al variantei Meran — a reabilitat o continuare considerată nefavorabilă negrului.

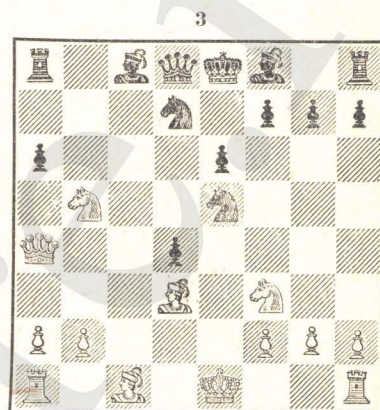
După mutările bine cunoscute 1. d4 d5 2.Cf3 Cf6 3.c4 c6 4.Cc3 e6 5. e3 Cb7 6.Nd3 d:c4 7.N:c4 b5 8.Nd3 a6 9.e4 c5 10.e5 c:d4 11.C:b5 Trifunovici a jucat 11...Cg4 o mutare care a fost mult analizată de către Gligorici și alți șahiști iugoslavi.

Toran a răspuns 12.Da4, mutare considerată de către teorie ca fiind cea mai bună în această poziție.

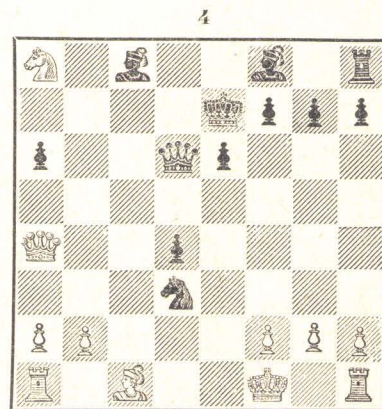
A urmat însă o surpriză. În locul mutărilor cunoscute 12...Db6, 12...Tb8 sau 12...Nb7 (Considerată ca cea mai bună pentru negru), Trifunovici

a jucat 12...Cg:e5! (vezi diagrama 3) După 13.C:e5 C:e5 albul are la dispoziție o serie de șahuri prin deplasarea calului b5, dar în mod surprinzător, niciunul dintre ele nu este satisfăcător.

Toran a jucat 14.Cc7++ și după 14...Re7 a luat turnul a8: 15.C:a8 A

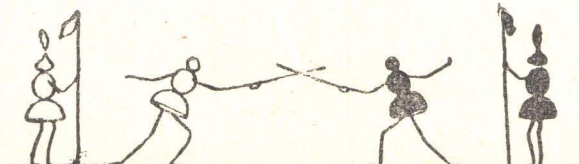
urmat 15...C:d3+ 16.Rf1 Dd6! (Vezi diagrama) și albul a fost pus în fața unor probleme greu de rezolvat: pe de o parte calul a8 trebuie salvat deoarece altfel negrul obține două

figuri pentru turn, iar pe de altă treburie luate măsuri împotriva amenințării Nc8—d7—b5 și regele alb începe să se simtă prost.

Dificultățile albului ies foarte bine în evidență din faptul că Toran a fost nevoit să cedeze după următoarele 8 mutări: 17.Dc4 Nd7 18.a4 (Impiedică Nb5) 18...C:c1 19.T:c1 g6 20.Cc7 (Calul încearcă să fugă, dar fără succes) 20...Nh6! 21.Te1 Tc8 22.Cd5+ Rd8! 23.D:d4 D:d5 24.Db6+ R:e8 și albul a cedat.

C. Botez
maestru al sportului

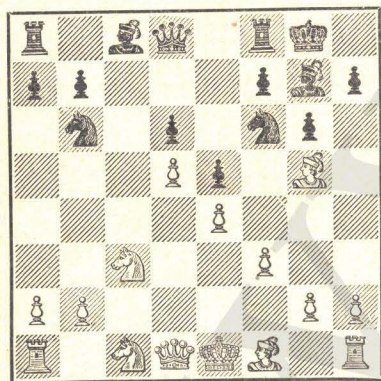
Partide și finaluri

De la concursuri internaționale

184. INDIANA REGELUI

T. Petrosian M. Najdorf
Bled, 1961

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 (În ultimul timp cu ajutorul vechiului sistem Sämisch s-au obținut multe succese împotriva indienei regelui) 5...e5 (Defectul acestei mutări este că după 6.d:e5 d:e5 7.D:d8+ R:d8 albul simplifică jocul și păstrează o mică inițiativă. Totuși, la un joc precis din partea negrului, această inițiativă se dovedește insuficientă, de exemplu: 8.Ng5 h6 9.Nh4 c6 10.f4 Re8! 11.f:e5 Cg4 12.0—0—0 g5 13.Ng3 Ne6 14.Cf3 Cd7 15.Cd5 Tc8 16.Cf6+ Cd:f6 17.e:f6 Cf6 18.Ne5 remiză. Krogus—Aronin Camp. XIX al RSFSR) 6.Cge2 c6 7.Ng5 (Dezvoltarea nebulului la g5 în atacul Sämisch a fost experimentată cu succes în câteva partide din al XXIV-lea campionat al URSS, în special în forma 6...0—0 7. Ng5 Cc6 8.d5 Cd4 9.C:d4 e:d4. O partidă prin corespondență Novosibirsk-Ufa, 1959, a arătat că albul obține avantaj în modul următor: 10.D:d4! h6 11.N:f6 N:f6 12.Dd2 c5 13.Nd3 Ng7 14.0—0 f5 15.f4) 7...Cbd7 (Într-o partidă Gurghenidze—Tarasov din al XXIV-lea campionat al URSS s-a jucat 7...Da5 8.Dd2 0—0 9.d5 c:d5 10.C:d5 D:d2+ 11.R:d2 C:d5 12.c:d5 f6 13.Ne3 Cd7 14.Cc3 cu joc mai bun pentru alb) 8.d5 Cb6 9.Cc1 c:d5 10.c:d5 0—0 (Vezi diagrama. S-a ajuns la o poziție cu-

noscută, cu mici diferențe favorabile albului. Aceste diferențe constau în poziția nebulului la g5 în loc de e3 și în faptul că fiind la mutare albul nu este obligat să joace mutarea șablon Dd2, ci poate continua altfel. Pentru a lămurii mai bine chestiunea, să comparăm poziția din diagramă cu poziția care survine după 1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 0—0 6.Ne3 e5 7.Cge2 c6 8.Dd2 Cbd7 9.d5 c:d5 10.c:d5 Cb6 în care de obicei albul continuă cu 11.Cc1. Într-o partidă Boboșov—Uhlman, meciul Bul-

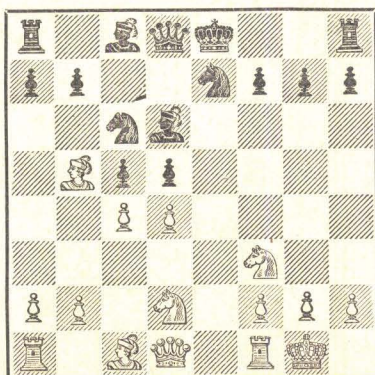
garia-RDG 1958, negrul s-a apărut cu 11...Ch5! 12.Cb3 f5 13.0—0—0 Nd7 14. Rb1 Ca4 obținând joc egal. Această apărare nu mai este posibilă din cauza poziției nebulului la g5) 11.a4 a6 12. Cb3 Nd7 13.a5 Cc8 14.Nd3 b5 15.Ca2! (Scheletul de pioni s-a fixat și el determină întregul conținut strategic al acestei partide. Negrul este blocat pe flancul damei și nu poate disputa albului stăpânirea coloanei „c”. Acest avantaj se va dovedi suficient pentru câștigarea partidei) 15...Ce7 16.Cb4 Ch5 17.g3 (Impiedică pătrunderea calului la f4) 17...f6 18.Ne3 f5 19.Tc1 De8 (Impiedică pătrunderea calului la c6, în schimb permite pătrunderea turnului...) 20.Tc7 Cf6 21.Dd2 f:e4 22.f:e4 Nh3 23.Ng5 Tf7 24.N:f6 T:f6 25.Nf1 Ng4 26.Ne2 Nh3 27.Nf1 Ng4 28.Ng2 (Repetarea mutărilor s-a făcut pentru a câștiga timp de gândire) 28...Df8 29. h3 Nh6 30.Dd3 Ne8 (Singurul loc pentru nebul...) 31.Tf1 T:f1+ 32.D:f1 Dd8 (Negrul evită schimbul damelor care în această poziție era totuși mai favorabil decât în forma în care a fost efectuat câteva mutări mai târziu) 33.Tc3 Ng7 34.Df2 h5 35.Db6! D:b6 36. a:b6 Tb8 37.Tc7 Nf6 38.Ca5! (O încheiere frumoasă) 38...T:b6 39.Cbc6 C:c6 40.C:c6 și negrul a cedat deoarece la 40...Nb7 urmează 41.Ca5 și negrul pierde o figură.

(Comentarii de Liviu Tucă, antrenor)

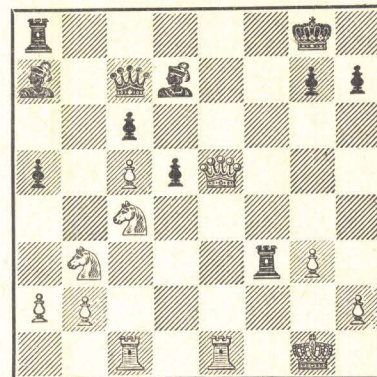
185. APĂRAREA FRANCEZA

P. Keres L. Portisch
Bled, 1961

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 c5 4.e:d5 e:d5 5.Cgf3 Cc6 6.Nb5 Nd6 7.0—0 Cge7 (Toate aceste mutări sînt cunoscute de multă vreme și sînt considerate ca fiind varianta principală a continuării 3.Cd2. Desigur, se poate juca și altfel — de exemplu 5...Cf6, sau 6...Cf6, — dar linia de joc aleasă de negru este cea mai simplă și

a rezistat cu succes pînă acum verificării practice). 8.c4 (Vezi diagrama. O mutare nouă în această poziție. Manualele teoretice, inclusiv excelenta monografie a lui Paul Keres asupra apărării franceze, nu menționează decât continuarea 8.d:c5 N:c5 9. Cb3 după care negrul se apără satisfăcător cu 9... Nd6 10. Cbd4 0—0 11.c3 Ng4 12.Da4 C:d4 13.C:d4 Cg6 14.f4 cu un avantaj minimal pentru alb, după părerea lui Sokolski. Ideea mutării c2—c4 este de a obține, după schimburile la c5 și c6, ocuparea cîmpului c5 de către un pion alb și prin aceasta controlul definitiv asupra cîmpului d4. Realizarea acestei idei a mai fost încercată, într-o altă formă, într-o partidă jucată în 1941, între un grup de consultanți și marele maestru suedez Stahlberg: 8.d:c5 N:c5 9.Cb3 Nb6 10.c4 0—0 11.Ng5 f6 — mai bine 11...d:c4 deși după 12.N:c4 albul stă ceva mai liber — 12. Nf4 a6 13.N:c6 b:c6 14.c5 cu avantaj pentru alb) 8...0—0 (Nu este bine 8...d:c4 9. C:c4 c:d4 10. C:d4 și negrul are greutăți mari) 9. d:c5 N:c5 10. Cb3 Nb6 11. N:c6 b:c6 12.c5 Nc7 (Albul și-a realizat prima parte a planului strategic. Punctul d4 este acum definitiv în stăpînirea sa, asigurîndu-i superioritatea în centru. Singura compensație a negrului este perechea de nebuni, a cărei valoare în astfel de poziții este mult scăzută)

13. Cf4 Dd7 14.Te1 Cg6 15. Nd2 Ce5 16. Na5 Nb8 (Este clar că negrul trebuie să evite schimbul nebulilor, dar aceasta se face în dauna unei dezvoltări armonioase) 17.De2 Db7 18. Nc3 Dc7 19.g3 Ng4 20.f3 Nd7 (Negrul a obținut o oarecare slăbire a flancului regelui alb, care nu poate fi însă folosită din cauza poziției proaste a figurilor. Înainte ca negrul să poată organiza ceva, unul dintre caii albi pătrunde la d6 și inițiativa rămîne definitiv în mîinile albului) 21.Cf5 f6 22.Cd6 a5 (Pentru a alunga calul alb din b3

și a-și crea spațiu pe flancul damei, dar pionul a5 nu va mai ajunge să înainteze la a4...) 23.N:e5 f:e5 24.D:e5 Na7 (Cu amenințarea a5—a4 și N:c5+) 25.Ta:c1 T:f3 26.Cc4! (Replica aceasta spulberă iluziile negrului. Acum cade pionul a5. Vezi diagrama). 26...Dd8 (După schimbul damelor negrul ar fi pierdut calitatea) 27.Cc:a5 Nb8 28.C:c6! (Decisiv. Calul nu poate fi luat din cauza De6+) 28...N:e5 29.C:d8 T:b3 (După 29...T:d8 30.T:e5 negrul este pierdut. Dacă însă acum 30.a:b3, atunci după 30...Nd4+ 31.Rg2 T:d8 negrul rămâne cu doi nebuni pentru turn) 30.T:e5 T:b2 31.c6! (Retragerea calului ar fi dat negrului, după 31...Ta:a2, contrașanse serioase) 31...N:c6 (Nebunul nu poate fugi din cauza Te8 mat, iar la 31...Ta:a2 urmează 32.c:d7 și regele alb scapă de șahuri la el) 32.C:c6 Ta:a2 33.Ce7+ (Cu această manevră albul câștigă cu tempo pionul d5, apoi apără pe h2 și rămâne astfel cu un cal întreg în plus) 33...Rf7 34.Tf1+ Re8 35.C:d5+ Rd7 36.Th5 h6 37.Ce3 Re6 38.Cg4 și negrul a cedat.

(Comentarii de E. Rusenescu)

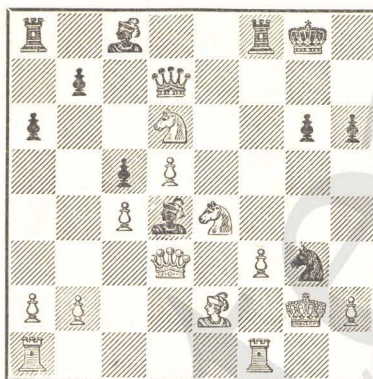
186. INDIANA VECHIE

S. Gligorici R. Fischer
Bled, 1961

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.Cf3 0—0 6.Ne2 e5 7.0—0 Cc6 8.d5 Ce7 9.Ce1 Cd7 10.Cd3 f5 (Pînă aici s-a jucat cea mai modernă variantă din Indiana veche. La turneele candidaților din 1959 a avut mare trecere varianta lui Petrosian 7.d5 Cbd7 8.Ng5, cu care Tal a obținut două victorii în fața lui Fischer. În ultimul timp, însă, s-a dovedit că negrul are contrajoc prin 8...h6 9.Nh4 g5 10.Ng3 Ch5 11.Cd2 Cf4 12.0—0 Cc5! 13.Ng4 C:e4 14.Cd:e4 f5 15.f3 h5! etc. De aceea, s-a revenit la sistemul care începe cu 7.0—0 utilizat și de Gligorici în această partidă. Aici în loc de 10.Cd3 s-ar fi putut juca 10.f3 f4 11.Cd3 g5 12.b4 Cf6, dar în poziția tăioasă ce s-ar fi produs, adesea înfrîntă în practică, negrul are un atac puternic pe flancul regelui, care compensează suficient presiunea albului pe aripa damei) 11.e:f5 C:f5! (Ambii adversari aplică cele mai noi linii de joc din această variantă. Mutarea 11.e:f5 în legătură cu 12.f4 s-a jucat în turneul de la Buenos Aires de către Reshevski în partida cu Benkő. Negrul a răspuns 11...g:f5 și a urmat 12.f4 Cg6 albul câștigînd pînă la urmă partida. Mutarea 11...C:f5 este recomandată de marele maestru Taimanov. Ea are dezavantajul că cedează definitiv cîmpul e4 în favoarea albului.

Trebuie menționat că în partida Tal—Gligorici, jucată tot la Bled, s-au repetat întocmai mutările din partida de față. În „Sahmatnii Bulletin“ nr. 9/1961 într-un articol teoreticianul iugoslav Sokolov susține că negrul prin mutarea 11...g:f5 are un joc mai bun în comparație cu cel din partida Reshevski—Benkő citată mai sus. Intr-o

partidă Sofrevski—Sokolov s-a jucat: 11.e:f5 g:f5 12.f4 Cg6! 13.Ne3 De7 14.Dd2 e4 15.Cf2 Cf6 16.Nd4 c5 17.d:c5 b:c5 18.b4! Ne6! 19.b5? c5 20.Ne3 Tfd8 21.Cd5? C:d5 cu avantaj pentru negru; la mutarea mai bună 19.Tfd1 prin 19...Tfd8 negrul are șanse egale) 12.f3 Cf6 13.Cf2 Cd4! 14.Cfe4 Ch5! (Negrul cedează cîmpul e4 în schimbul celui din d4) 15.Ng5 Dd7 16.g3 h6 17.Ne3 c5! 18.N:d4 (Albul înlătură puternicul cal din d4, dar prin aceasta își slăbește definitiv cîmpurile negre. Era de luat în considerare planul legat de mutările 18.Tf2, Nf1, Dd2 etc.) 18...e:d4 19.Cb5 a6! 20.Cb:d6 d3! 21.D:d3 Nd4+ 22.Rg2 C:g3! (Vezi diagrama)

23.C:c8 (Singura mutare. La 23.h:g3 urma 23...Dh3 mat, iar la 23.C:g3 D:d6 cu joc bun pentru negru) 23...C:f1 24.Cb6! Dc7! 25.T:f1 D:b6 (Aparent, furtuna s-a terminat, negrul rămînînd cu o calitate. Dar acum începe albul atacul) 26.b4! D:b4 (Forțat. La 26...T:c8 urma 27.b:c5 N:c5 28.Tb1 Dc7 29.C:c5 și albul ar fi avut un atac puternic) 27.Tb1 Da5 28.C:c5! D:c5 29.D:g6+ Ng7 30.T:b7 Dd4 31.Nd3 Tf4 32.De6+ Rh8! 33.Dg6 și adversarii au căzut de acord asupra remizei, deoarece nu se poate evita repetarea mutărilor De6+ și Dg6. Dacă negrul ar juca acum 34...Rg8 35.De6+ Rf8? ar intra sub atac imparabil de mat prin 36.Ng6! Dd2+ 37.Rg3! Ne5 38.De7+ Rg8 39.Dh7+ Rf8 40.D:h6+ Rg8 41.Nh7+ Rh8 42.Nf5+ Rg8 43.Dh7+ Rf8 44.Df7 mat.

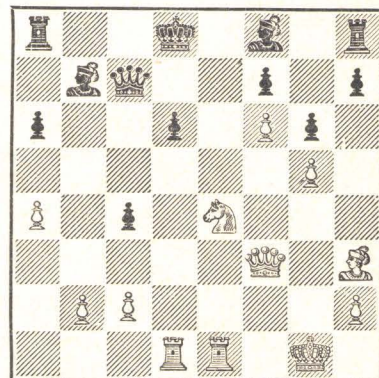
(Comentarii de M. Pavlov, maestru al sportului)

187. APĂRAREA SICILIANĂ

M. Tal R. Toran
Campionatul european pe echipe, 1961

1.e4 c5 2. Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5. Cc3 e6 (Această ordine de mutări pare să fie cea mai exactă, în cazul cînd negrul intenționează să adopte o structură de pioni în spiritul variantei Scheveningen. Ea a fost folosită pentru prima oară de Smislov la ultimul turneu al candidaților cu destul succes, în special împotriva lui Tal) 6.f4 a6 7.Ne3 Cbd7 8. g4 (Mutarea lui Keres, care conform aprecierilor actuale ale teoriei, constituie cea mai energetică metodă de com-

batare a sistemului ales de negru. În partida Keres—Smislov, Bled 1959 albul a continuat cu 7.Df3 Db6 8. Cb3 Cc6 9.Nd3 Nc7 10.Ne3 Dc7 11. 0—0 0—0 12. Tael C:d3 13.c:d3 Nd7 14.Tel Db8 și negrul a obținut o poziție satisfăcătoare. Keres a aplicat mutarea sa 8.g4 mai tîrziu, împotriva lui Bilek, la Olimpiada de la Leipzig 1960, obținînd o strălucită victorie în deschidere) 8...Cc5 (Partida Keres—Bilek s-a jucat astfel: 7...Dc7 8.g4! d5 9.e5 Cf7 10.a3 g5! 11.f4! C:e5? 12.De2 Cbc6 13.0—0—0 Ne7 14.Ng2 Nd7 15.N:d5! cu atac câștigător pentru alb) 9.Df3 Dc7 10.g5 Cf7 11.a4 b6 12.Nh3 Nb7 13.0—0 (Albul a obținut un evident avantaj de spațiu, dar poziția negrului nu prezintă slăbiciuni) 13...C:e4? (O mutare greșită, care generează greutățile de mai tîrziu ale negrului. El începe prea devreme operațiunile în centru, fără a termina înainte de toate mobilizarea forțelor sale și fără a asigura o poziție solidă regelui său) 14.C:e4 Cc5 15.C:e6! (Aceasta este răsturnarea tactică a planului inițiat de negru la mutarea a 13-a) 15...C:e6 (15...f:e6 16.Dh5+ g6 17.Cf6+ etc.) 16.f5 Cc5 17.N:c5 b:c5 18.f6 (Atacul albului se desfășoară cu tempo) 18...g6 19. Tad1 c4 20.Tfe1 Rd8 (Vezi diagrama)

21.C:d6! (O combinație simplă, dar care decide partida în câteva mutări) 21...N:d6 (21...N:f3? 22.C:f7 mat) 22.T:d6+ D:d6 23.D:b7 Tb8 24.D:f7 T:b2 25.Dg7 T:c2 (25...Tf8 26.De7+! D:e7 27.f:e7+ etc.) 26.D:h8+ Rc7 27.Dc8+ și negrul a cedat. La 27...Rb6 urmează 28.Te6 și negrul pierde dama.

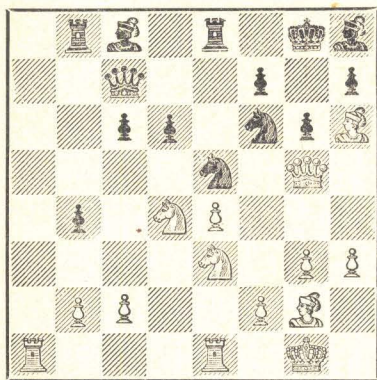
(Comentarii de Th. Ghițescu, maestru internațional)

188. INDIANA VECHIE

P. Orev G. Popov
Finala campionatului republican prin corespondență al R. P. Bulgaria, 1960—61

1.d4 Cf6 2.Cf3 g6 3.g3 Ng7 4.Ng2 0—0 5.0—0 d6 6.Cc3 (Această mutare caracteristică apărării Ufimțev nu se întâlnește în mod obișnuit în această ordine de mutări. Albul tinde să câștige un tempo, evitînd continuările obișnuite, dar lasă negrului posibilitatea să acționeze în centru și pe flancul damei) 6...c6 (Altfel a decurs

lupta în partida Spasski-Bronstein, Moscova 1961. Aici s-a jucat: 6...d5 7.Ng5 c6 8.Tel Ce4 9.C:e4 d:e4 10. Cd2 e3 11.N:e3 N:d4 12.N:d4 D:d4 13.c3 Dc5 — mai bine 13...Dd8 — 14. Ce4! cu avantaj pentru alb) 7.e4 Cb7 8.Tel e5 9.h3 b5 (Negrul începe operațiuni active pe aripa damei) 10.a3 (La 10.d5 urma 10...c:d5 11.C:d5 C:d5 12.D:d5 Dc7! cu joc bun pentru negru) 10...Tb8 11.Ne3 Dc7 (Prevenind amenințarea 12.d:e5. Era de preferat

totuși 11...a5 12.b4 Dc7, iar la 12.d:e5 d:e5 13.Dd6 nu 13...Te8 14.Td1!, ci 13...b4! 14.Ca4 C:e4 15.D:c6 Nb7 și negrul stă excelent) 12.Dd2 a5 13.Nh6 b4 14.a:b4 a:b4 15.Cd1 Td8 (Părea mai natural 15...Te8. Acum albul ar fi trebuit să deschidă jocul pe flancul regelui cu 16.N:g7 R:g7 17.Ch4, dar el și-a supraestimat posibilitățile, amintind acest lucru) 16.Dg5? (Prea târziu! Atacul albului pare foarte eficient, dar de fapt această mutare nu-i va aduce decât greutate) 16...Nh8! 17. Ch4 (În favoarea negrului ar fi fost 17.d:e5 d:e5 18.Ch4 Cc5 19.f4? Cf:e4! 20.N:e4 C:e4 21.T:e4 f6! și dama albă

este prizonieră) 17...e:d4 18.Cf5 Ce5 19.C:d4 Te8! 20.Ce3 (Albul nu are de ales mai multe continuări. La 20.f4 urma 20...Db6 21.c3 Cd3 22.Te3 C:b2! etc. Albul a sperat aici în răspunsul 20...Ch5?! 21.Dh4 Nf6 22.Ng5 N:g5 23.D:g5 f6 24.Dh4 Df7 25.f4 h6! 26. Cg4 Rg7 27.C:h6! etc. Vezi diagrama) 20...N:h3! (O lovitură neașteptată, care produce pe tablă o adevărată furtună) 21.N:h3 c5 22.f4 (Albul trebuie să joace activ. La 22.Ce5 urma 22...c:d4 23.C:d4 b3! și negrul stă excelent. Evident, albul nu-și poate retrage calul din cauza 22...C:f3+ și se pierde dama. Iată unde apare slăbiciunea mutării 16.Dg5?) 22...C:e4 23.Cd5 (Mai bine era, probabil, 23. Dh4, la care negrul pregătise răspunsul 23...c:d4 sau și mai activ 23...g5!? 24.N:g5 Cg6 etc. Acum a survenit o foarte curioasă poziție a cailor în centru) 23...C:g5 24.C:c7 (S-ar părea, la prima vedere, că albul a rămas cu o figură în plus. Cum continuă negrul acum jocul său?) 24...Cef3+! (Iată continuarea atacului, în urma căreia negrul dă calitatea, în schimbul a două figuri, dar cu o poziție în care albul nu poate face față pionilor adversi de pe flancul damei) 25.Rf1 T:e1+ 26.T:e1 N:d4 (Albul avea aici o cursă: 26...C:e1 27.Cc6!) 27.N:g5 C:e1 28.R:e1 b3! 29.c:b3 (Forțat; 29.c3? N:c3+!) 29...T:b3 (La această poziție a intenționat negrul să ajungă atunci când a început combinația sa. Albul nu mai poate opune rezistență îndelungată) 30.Nh4 T:b2 31.Ce8 (31.f5? Th2! 32.Cf1 f6 și se pierde inevitabil nebunul) 31...c4! 32.C:d6 c3 și albul a cedat. La 33.f5 urma 33...Ne3 34.Nf6 Tb1+ etc.

Comentarii scrise special pentru Revista de Șah de G. Popov — Sofia

Concursuri interne

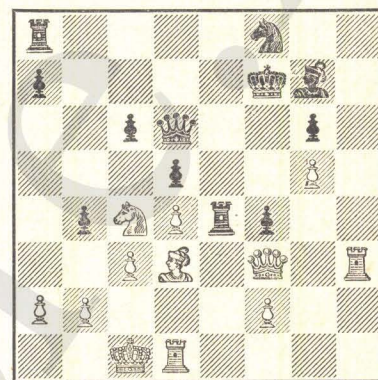
189. APARAREA UFIMTEV

M. Rădulescu S. Cîmpeanu
Semifinala de la Iași a campionatului republican, 1961

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 g6 4.Ng5 (Una dintre cele mai active continuări pe care le poate adopta albul în această poziție. Schimbînd ordinea de mutări negrul poate evita această variantă: 1.e4 d6 2.d4 g6 3.Cc3 Ng7 și acum mutarea 4.Ng5 ar fi lipsită de eficacitate din cauza răspunsului 4...c5) 4...Ng7 5.e5!? (Această înaintare imediată pune probleme grele negrului în faza de deschidere, spre exemplu: 5...d:e5 6.d:e5 D:d1+? 7. T:d1 Cg4 8.Cd5! N:e5 9.Cf3 Nd6 10. N:e7 N:e7 11.C:c7+ etc. Negrul a preferat să mențină coloana „d” închisă) 5...Cfd7 (Într-o partidă Rădulescu-Seimeanu, Oradea 1957 s-a continuat după o recomandare a lui Stahlberg: 5...d:e5 6.d:e5 Cg4 7.D:d8 R:d8 8.Td1+ Nd7 9.Cd5 Te8 10.f4 c6 11. h3! Ch6 12.Ce3 b5 13.Cf3 Rc7 14.

N:h6 N:h6 15.g3 f6 16.Ng2 și albul stă ceva mai bine) 6.Cd5 f6 (Era mai bine 6...c6 7.C:e7 d:e5 8.C:c8 D:c8 9.d:e5 C:e5 10.Ne2 cu egalitate. După mutarea din partidă se slăbește flancul regelui) 7.e:f6 C:f6 8.N:f6 e:f6 9.Nc4 (Cu scopul imediat de împiedicare a rocadei. Negrul este forțat acum să formeze lanțul de pioni c6—d5, ceea ce va slăbi definitiv cîmpul e5, dînd posibilitate albului să organizeze acțiuni pe diagonală d3—h7 în legătură cu deschiderea coloanei „h”) 9...c6 10.De2+ Rf7 11.Ce3+ d5 12. Nd3 Te8 13.h4 Cd7 (La 13...h5 14.Ch3 cu amenințarea Cf4) 14.h5 Cf8 15. h:g6 h:g6 (Albul și-a realizat planul strategic început cu mutarea 9.Nc4) 16.0—0—0 b5 17.Ch3 Dd6 (Negrul nu poate profita de închiderea temporară a coloanei „h” și să joace 17...Ce6, deoarece urmează 18.N:g6+ R:g6 19. Dh5+! R:h5 20.Cf4++ Rg5 21.Th5+ R:f4 22.Tf5+ R:e4 23.Te4 Cg5 24.f3 C:f3 25.g:f3 mat) 18.Df3 N:h3 19. T:h3 (Desigur era bine și 19.g:h3 cu acțiuni directe pe coloana „g” și avansarea pionului la h5) 19...f5 20.g4 f4

21.g5 (Pentru a împiedica legarea pionilor prin g6—g5 și a avea cîmpuri de pătrundere pentru cal. Din punct de vedere strategic poziția negrului este compromisă și nu mai poate rezista mult timp atacului albului) 21...Te4 (Singura apărare care prelungește partida. Acum la 22.N:e4 d:e4 23.D:e4 f:e3 negrul are două figuri pentru calitate) 22.c3 b4 23.Cc4! (Vezi diagrama. Continuarea justă a atacului. Greșit ar fi fost întîi 23.N:e4 d:e4

24.Cc4 De6! 25.D:f4+ Rg4 și dama neagră atacă simultan calul din c4 și turnul h3) 23...De6 24.Th4 b:c3 25. N:e4 d:e4 26.T:f4+ Rg8 27.D:c3 (Odată cu câștigarea calității și a unui pion albul are partida câștigată) 27...c5 28.d5 De7 29.Tf6! Td8 30.d6 De8 31.Ce5 Cd7 32.Dc4+ și negrul cedează.

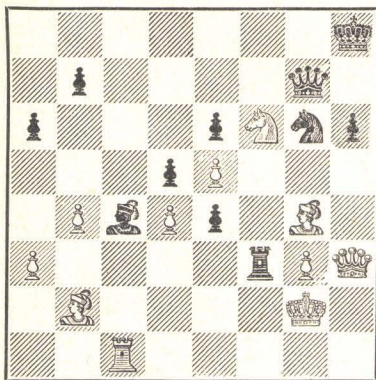
(Comentarii de M. Rădulescu, maestru al sportului)

190. APARAREA FRANCEZA

Al. Günsberger G. Pall
Semifinala campionatului republican, Lugoj 1961

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4.e5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7.Ce2 Db6 8.Cf3 c:d4 9. c:d4 Nb4+ 10.Rf1 f5!? (O mutare neobișnuită în asemenea poziție. Se joacă aici 10.f6 cu continuarea 11.Cf4 f:e5 12.C:e6 Cf6 13.C:g7+ Rf8 14.Nh6 Rg8 și acum mutarea 15. Dc1!, jucată într-o partidă prin corespondență Rotaru-Dălcănescu, pare să dea avantaj albului. Mutarea din partidă are scopul să asigure flancul regelui și eventual să pregătească chiar un atac prin g7—g5 etc.) 11.a3 Ne7 12.b4 a6 13.h4 Cf8 14.g3 Nd7 15.Cc3 h6 16.Ca4 Dc7 17.Nb2? (Mult mai tare era 17.Ne3 cu menținerea presiunii pe cîmpurile f4 și g5. Acum negrul capătă contrajoc pe flancul regelui) 17...Ch7 18.Tc1 0—0 (Interesant era 18...Rf7 și 19...g5) 19.Rg2 Ne8 20.Cc5 N:c5 21.T:c5 Nh5 22.Dc2 Tac8 23.Dd2 (Necesar pentru a para amenințarea 23...b6 24. Te3 N:f3+ 25. R:f3 C:d4+) 23...De7 24.Ch2 g5 25.f3 Dg7 26.h:g5 C:g5 (26...h:g5 27.g4!) 27.Df4! (Albul amenință 28.Dh4, după care presiunea pe coloana „h” poate deveni foarte neplăcută) 27...Ce4!? (Începutul unei combinații care nu

aduce nimic bun negrului. Nici 27... Ce7 nu era bun, din cauza 28.T:c8 T:c8 29.Tc1 T:c1 30.D:c1 și albul are evident o poziție superioară. În continuare, albul reușește să respingă atacul obținut de negru în schimbul piesei sacrificate) 28.f:e4 f:e4 29.Dh4 Tf5 30.Tf1 Tcf8 31.T:f5 T:f5 32.Nb1 Ne2 33.Tc2 Nd3 34.Cg4! Rh7 35.Tc1 Ne2 36.Cf6+ Rh8 37.Nc2 Ce7 38.Nd1 Nc4 39.Ng4 Cg6 40.Dh3 Tf3! (Vezi diagrama. Aici partida s-a întrerupt.

Negrul amenință acum 41...Cf4+, care este eficace și în cazul mutării 41.N:f3) 41.T:c4! (Această continuare răstoarnă toate speranțele negrului și simplifică radical poziția) 41...d:c4 42.Nc1 Ce7 (Negrul este pierdut strategic și încearcă să găsească poante tactice) 43.N:h6 T:g3+ 44.R:g3 Cf5+ 45.Rf4 C:h6 46.N:e6 Dg6 47.N:c4 Rg7 48.Dd7+ și negrul a cedat.

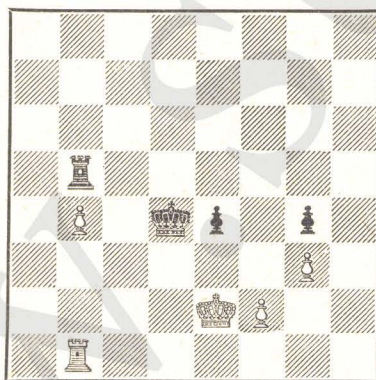
(Comentarii de Al. Günsberger, maestru al sportului)

191. APĂRAREA SICILIANĂ

M. Pavlov I. Halic
Semifinala campionatului republican, Ploiești, 1961

1. e4 c5 2. Cf3 Cc6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 e5 6. Cb5 d6 7. Ng5 a6 8. Ca3 (Albul evită varianta 8. N:f6 g:f6 9.Ca3 d5 care duce la un joc foarte tăios) 8... b5 9.N:f6 D:f6 10.Cd5 Dd8 11.c3 (Planul albului este să-și asigure instalarea ulterioară a celui de al doilea cal pe cimpul d5) 11... Ne7 12. Ne2 0—0 13.0—0 Ng5 14.Cc2 Ce7 15.C:e7 D:e7 16. Cb4! Ne6 17. Dd3 f5 18. Tad1 (Cu mutări simple albul își concentrează toate forțele asupra pionului slab din d6) 18... f:e4 19. D:e4 Dc7? 20. h4 Ne7 21. Nd3 g6 22. h5 Rg7 23. h:g6 Nf5 24. Dd5 N:g6 25. N:g6 h:g6 26. De6! (Din cauza mutării a 19-a negrul a intrat acum în dezavantaj) 26... Ta7 (Forțat. La 26...Tf6 urma 27. Cd5! T:e6 28. C:c7 și albul câștigă un turn întreg) 27.Cd5 Dd7 28. D:d7 T:d7 29.C:e7 T:e7 30. T:d6 Tf6 31. Tfd1 T7e6 32.T:e6 T:e6 (Albul a câș-

tigat un pion, dar obținerea câștigului nu este de loc ușoară, având în vedere binecunoscuta măiestrie cu care joacă conducătorul negrelor finalurile de turnuri) 33. Td7+ Rf6 34. Rf1 Tc6 35. Re2 Re6 36. Td8 Tc4 37. Rd3 g5 38. b3 e4+ 39. Rd2 Tc6 40. Td4 Re5 41. a4 g4 42. a:b5 a:b5 (Aici partida s-a întrerupt, ajungându-se într-un final de turnuri deosebit de interesant. Prin ultima sa mutare albul a redus numărul pionilor, simplificând poziția, dar a mărit totodată șansele de remiză ale negrului. La analiză albul a ajuns la concluzia că singura idee de câștig posibilă se bazează pe înapoierea pionului în plus, urmată de izolarea regelui negru și atacul asupra pionilor slabi e4 și g4) 43. Tb4 Td6+? (Pierde un tempo. Era mai bine 43... Tc5) 44. Re2 Td5 45.g3 Tc5 46. c4 b:c4 47. T:c4 Td5 (Evident, finalul de pioni rezultat după schimbarea turnurilor era net pierdut pentru negru) 48. Tc2! Tb5 49. Tb2 Rd4 50. Tb1 Tb4 51. Rd2 Tb5 52. b4 Tf5 53. Re2 Tb5 54. Td1+ Re5 55. Tb1 Rd4 (Vezi dia-

grama. S-a ajuns în poziția cheie a finalului, unde albul trebuie să joace foarte exact pentru a-și realiza planul de câștig) 56. Tb3! Rc4 57. Tb2! Rc3 58. Td2! T:b4 59. Re3 (Albul a obținut poziția pe care a urmărit-o) 59... Tb1 60. Te2 Tb8 61. Ta2 Rc4 (Pionul e4 nu mai poate fi apărat) 62.R:e4 Rc5 63. Rf5 Tg8 64. Ta4 Rd6 65. T:g4 Tf8+ 66.Rg5 T:f2 67.Tf4 Th2 68.g4 Re7 69. Rg6 Th4 70.Tf7+ Re8 71.g5 Tg4 72. Tf1 Tg2 73.Rh6 Te2 74.g6 și negrul a cedat, deoarece nu poate împiedica intrarea în celebra poziție de câștig din studiul lui Polerio, 1664, care demonstrează în câteva mutări victoria albului

(Comentarii de M. Pavlov)

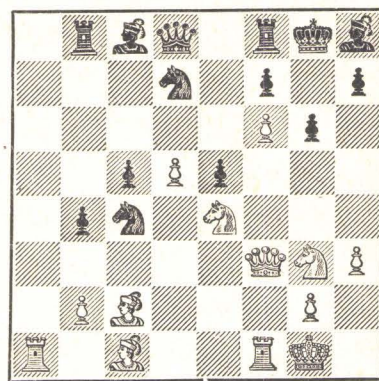
192. INDIANA HROMADKA

C. Botez

B. Soos

Semifinala campionatului republican, Iași 1961

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Cc3 e:d5 5.c:d5 d6 6.e4 a6 7.a4 g6 8.Nd3 Ng7 9.Cge2 Cg4!? (O mutare îndoielnică, care dă albului doi timpi pentru organizarea atacului pe flancul regelui, pe care îl va conduce după modelul partidei Penrose—Tal, Leipzig 1961. În această partidă s-a jucat astfel: 9...0—0 10.0—0 Dc7 11.h3 Cbd7 12. f4 Tfe8 13.Cg3 c4 14.Nc2 Ce5 15.Df3 Cf7 16.Ne3 b5 17.a:b5 Tb8 18.Df2 a:b5 19.e5 d:e5 20.f5 Nb7 21. Tad1 Na8 22.Cce4 Ca4 23.N:a4 b:a4 24.f:g6 f:g6 25.Df7+ Rh8 26.Nc2 Ce5 și albul a câștigat) 10.h3 Ce5 11.Nc2 0—0 12. f4 Cc4 (12...Dh4+? 13.g3 Cf3+ 14. Rf2 Dh5 15.g4 etc.) 13.0—0 Cbd7 14. Dd3 Ca5 15.Df3 Tb8 16.Cg3 b5 (După această mutare albul își realizează într-o formă foarte eficace ideea de atac: poate era mai bine 16...f6, care ar fi întârziat acțiunile albului pe flancul regelui) 17.a:b5 a:b5 18.e5! d:e5 19.f5 b4? (O mutare care ajută pe alb să-și aducă imediat calul pe cimpul e4, unde acesta oricum ar fi ajuns; mai bine era 19... Cc4 20.Cce4 Tb6 și acum la 21.f6? să urmeze 21... T:f6 22. C:f6 N:f6 și negrul are compensație pentru calitate) 20. Cce4 Cc4 21. f6 Nh8 (Vezi diagrama) 22.Cf5! Te8 (La pier-

dere ducea și 22...N:f6 23.Ch6+ Rg7 24.C:f6 C:f6 25.Ng5 Tb6 26.Db3 sau 24...D:f6 25.Dd3 etc.) 23.Ch6+ Rf8 24.C:f7! R:f7 25.Cg5+ Rf8 26.C:h7+ Rf7 27.N:g6+ și negrul a cedat, din cauza matului inevitabil după 27...R:g6 28.Df5+ Rf7 29.Cg5+ etc.

Atacul final dus prin eliminarea lanțului de pioni ai regelui negru prin sacrificiul celor două figuri ilustrează convingător forța pionului alb de la f6.

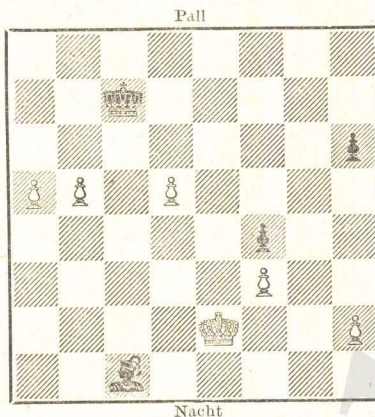
(Comentarii de C. Botez)

Un final instructiv

Poziția din diagramă a survenit în partida Nacht—Pall, jucată în semifinala de la Lugoj a campionatului republican masculin pe anul 1961. Deși negrul are o figură întreagă în plus, albul este acela care luptă pentru câștig. Modul cum este realizată manevra de câștig, bazată pe avansarea pionilor liberi și pe pătrunderea regelui alb spre pionii negri, merită o diagramă și o scurtă analiză.

1.Rd3! Încercarea 1.b6? ar fi eșuat, din cauza 1...Rb7 2.d6 — 2.Rd3 Na3 3.Rc4 Ra6! sau 3.Re4 Nb4 etc. — 2... Na3 3.d7 Ne7 4. Rd3 Rc6 5. Rc4 Nd8 sau 5.Re4 Rd7 cu remiză) 1...Na3! (1...Rd6 2.b6 Ne3 3.Rc4 și 4.Rb5 cu transformarea pionului a) 2.Re4! (2. Rc4? Rb7! 3.Rd4 Nd6 4.Re4 Nc7 5.b6 Nb8 6. Rf5 Ra6 7. Rg6 R:a5 8. b7 Rb6 9.R:h6 R:b7 10.Rg5 Rc8! 11. Rf5 Rd7 12.h4 Rd6 remiză) 2...Rd6 (2...Nb4 3.a6 Nc5 4.Re5! Rd7 5.R:f4 Rd6 6.Re4 cu câștig) 3.b6! (Nu câștigă direct 3.h4?, din cauza 3... Nb4! 4.a6 Nc5 5.R:f4 R:d5 6.Rf5 Rc4 7.Rg6 R:b5 8.f4 R:a6 9.f5 Rb7 10. f6 Rc7 11.f7 Nf8 12.Rh7 Rd7 13.Rg8 Na3 și nu 13...Re7? 14.h5! etc.) 3...Nc5 4.h4! (Cu această mutare albul câștigă un

tempo decisiv) 4...Nf2 (La 4...h5 urmează aceeași manevră de câștig din partidă) 5.h5 Ne3 6.b7 Na7 7.a6 Nb8 8.R:f4 R:d5+ 9.Rf5 Rc6 10.Rg6 Rb6

(10...Nf4 11.b8D+ N:b8 12.R:h6 Rb6 13.Rg5 Ne5 14.f4 Nh8 15.f5 R:a6 16.f6 etc.) 11.R:h6 R:a6 12.Rg5! R:b7 13.f4! Na7 14.f5 Nd4 15.f6 Rc6 16.h6 Rd6 17. h7 Re6 18.h8D și albul a câștigat.

E. N.

Partide fără comentarii

Bled. 1961

193. INDIANA REGELUI

Ivkov

Gheller

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 d6 4.Cc3 g6 5.e4 Ng7 6.Cf3 0—0 7.Ne2 e5 8.Ng5 h6 9.Nh4 Dc7 10.Cd2 Ch7 11.g4 a6 12.Dc2 Cd7 13.0—0 0 Cdf6 14.Tdgl Nd7 15.N:f6 N:f6 16.h4 Ng7 17.g5 h5 18.Cf1 Da5 19.Cg3 b5 20.Rb1 Tf8 21.Cf5 g:f5 22.e:f5 b:c4 23.f6 Nf5 24. D:f5 D:c3 25.Dc2 D:c2+ 26.R:c2 N:f6 27.g:f6+ Rf8 28.N:c4 C:f6 29.Tg5 a5 30.a4 Re7 31.Te1 Tg8 32.f4 T:g5 33. h:g5 Cg4 34.Ne2 Ce3+ 35.Rd2 Cg2 albul cedează.

194. APĂRAREA SICILIANĂ

Fischer

Olafsson

1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Ng7 5.Cc3 Cc6 6.Ne3 Cf6 7.Nc4 Da5 8.0—0 d6 9.Cb3 Dc7 10.Ne2 0—0 11. f4 a5 12.a4 Cb4 13.Tf2 e5 14. Nf3 Nd7 15.Td2 Tf8 16.Rh1 Nc6 17. Dg1 Cd7 18.f5 b6 19.Tad1 Cc5 20. Cb5 De7 21.C:d6 C:c2 22.C:c5 C:e3 23.D:e3 b:c5 24.Ne2 N:a4 25.b3 Ne8 26. Nc4 a4 27.Nd5 T:d6 28.N:a8 Td4 29.f:g6 h:g6 30.b:a4 N:a4 31.Tal Df8 32.Nd5 Nh6 33.T:d4! N:e3 34.T4: a4 Dh6 35.Tf1 Nf4 36.g3! Dh3 37. T4a1! N:g3 38.Ta8+ negrul cedează.

195. APĂRAREA NIMZOVICI

Tal

Matanovici

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.a3 N:c3+ 5.b:c3 b6 6.f3 e5 7.e4 0—0 8.Ng5 Te8 9.Ce2 h6 10.Ne3 c5 11.d5 Ch5 12.g4 Cf4 13.Dd2 g5 14.Cg3 Df6 15.h4 Ca6 16.Ta2 Rf8 17.h:g5

Nf3 Nc3 30.Td7 Ce5 31.N:b7 C:d7 32.T:d7 Tg8 33.c5 a5 34.c6 e5 35.Na7 Tbe8 36.c7 Nd4 37.N:d4 e:d4 38.T:d4 Tc8 39.Tc4 Rf6 40.Rf1 Re6 41.N:c8 T:c8 42.Re2 Rd7 43.Rf3 Te8 44.c8D+ negrul cedează.

197. APĂRAREA FRANCEZA

Olafsson

Petrosian

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 Dd7 5.Dg4 f5 6.Dg3 b6 7.h4 Nb7 8.Nd3 Cc6 9.Cge2 0—0—0 10.Nd2 Ch6 11. a3 Ne7 12.Nb5 Tdg8 13.Dd3 Cf7 14. 0—0—0 Rb8 15.Cf4 Dc8 16.Cce2 Ccd8 17.Db3 c6 18.Nd3 e5 19.d:c5 N:c5 20.Ch3 C:e5 21.Nf4 Cdf7 22.Nb5 Ra8 23.Cd4 Cg6 24.Da4 N:d4 25.Nd7 Df8 26.T:d4 e5 27.Tb4 e:f4 28.T:b6 Cfe5 29.T:b7 R:b7 30.h5 Dd6 31.h:g6 D:d7 32.D:f4 C:g6 albul cedează.

198. PARTIDA SPANIOLA

Parma

Keres

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 d6 5.c3 Nd7 6.d4 Cge7 7.Nb3 h6 8.Cbd2 Cg6 9.Cc4 Ne7 10.Ce3 Ng5 11.0—0 N:e3 12.N:e3 Df6 13. Cel Td8 14.Df3 De7 15.Cd3 0—0 16. Tfel Rh7 17. Dg3 Df6 18.d:e5 d:e5 19.Tad1 b6 20.f4 Nc8 21. f5 Ch8 22.Cf2 T:d1 23.T:d1 Td8 24.Te1 De7 25.Cg4 h5 26.Cf2 Td6 27.Ch3 Rg8 28.Df3 Ca5 29.D:h5 C:b3 30.a:b3 f6 31.Cf2 Df7 32.D:f7+ C:f7 33.g4 Nb7 34.Rg2 Td8 35.Rf3 Cd6 36.h4 Rf7 37.Nc1 a5 38.Rg3 Ta8 39.g5 g6 40. f:g6+ R:g6 41.h5+ R:h5 42.Th1+ Rg6 43.Th6+ remiză.

199. APĂRAREA ALEHIN

Matanovici

Olafsson

1.e4 Cf6 2.e5 Cd5 3.c4 Cb6 4.d4 d6 5.f4 Nf5 6.Cf3 e6 7.e:d6 c:d6 8. Cc3 Ne7 9.Nd3 Ng4 10.0—0 Cc6 11. Ne3 Nf6 12.Ne2 0—0 13.b3 d5 14.c5 N:f3 15.N:f3 Cd7 16.Te1 Da5 17.Dd3 b6 18.Ca4 b:c5 19.C:c5 Cb4 20.Dd2 C:c5 21.T:c5 Da3 22.f5 a5 23.f:e6 f:e6 24.Ng4 Tae8 25.Tf2 e5 26.d:e5 T:e5 27.Nf4 Te4 28.T:d5 Nc3 29.Td8 Cd3 30. T:f8+ D:f8 31.D:d3 Te1+ 32.Tf1 Dc5+ 33.Rh1 Dd4 34.D:d4 negrul cedează.

Memento

1.XI.1892 La Moscova s-a născut fostul campion mondial A. Alehin.

7.XI.1881 S-a născut la Teplitz marele compozitor de probleme Miroslav Havel (pseudonim pentru M. Kostal), ilustru reprezentant al școlii boemiene.

7.XI.1886 S-a născut la Riga Aron Nimzovici, mare jucător și teoretician.

9.XI.1936 La Riga s-a născut fostul campion al lumii, marele maestru sovietic Mihail Tal, câștigător al turneelor de la Portoroj 1958, Zürich 1959, al turneului candidaților din 1959 și al campionatelor U.R.S.S. din anii 1957—1958, precum și al recentului turneu internațional de la Bled.

12.XI.1850 La Petersburg s-a născut M. I. Cigorin, fondatorul școlii șahiste ruse.

14.XI.1843 Începe la Londra celebrul meci dintre Staunton și St. Amant (+2—3=1).

19.XI.1888 S-a născut fostul campion mondial José Raoul Capablanca.

19.XI.1949 Este deschis primul turneu internațional de la București, terminat cu victoria lui L. Pachman 14½, urmat de Benko 13½, Sajter 13, Troianescu, Florian 11 etc.

În total au fost 20 participanți.

28.XI.1889 S-a născut compozitorul englez T. R. Dawson, unul din clasicii compoziției șahiste universale.

29.XI.1863 S-a născut marele maestru român Gheorghe Marco.

ȘAHUL PRIN CORESPONDENȚĂ

REZULTATE DIN CONCURSURI

PRIMUL CAMPIONAT AL R.P.R. SEMIFINALE

Gr. IV. — Harnic 0 Veisman, Chiricuță 1 Gologan. Gr. V. — Vlad 1 Solomon, Klosterman 1/2 Vlad. Gr. I. — Berbecaru 1 Ionulescu, Burlacu 0 Berbecaru, Hilda Petri 0 Berbecaru. Gr. II. — Suta 1 Neșțianu, Suta 1 Neșțianu, Suta 1 Hang, Popa 0 Wechsler, Parasceac 1 Popa, — Gr. III. — Hosu 1 Tepencag, Hosu 1 Prandea, Niculescu 0 Manolescu, Suteu 1 Hosu.

AL II-LEA CAMPIONAT AL R.P.R. SFERTURI

Gr. 1. — Butaru 0 Popa, Dabija 1/2 Popa, Popa 1 Ciornei, Popa 1 Bratcoski, Popa 1 Petrescu. — Gr. 2. — Rusu 1 Csomos, Guran 0 Anton, Anton 1 Păsat. — Gr. 3. — Ismail 1 Coralia Mihăilescu, Filimon 0 Ismail, Popescu 1/2 Mocuț, Tecuțoiu 0 Popescu, Filimon 1/2 Popescu. Gr. 6. — Munteanu 1 Cotic, Munteanu 1 Ioniță, Ștefănescu 1 Munteanu, Ștefănescu 1/2 Drug, Drug 1 Racoc, Gr. 7. Mihăș 0 Motocu. — Gr. 15. — Tăranu 1 Farcaș, Taloș 0 Weinberg, Weinberg 1 Dumitru, Mucileanu 0 Weinberg, Weinberg 1 Farcaș, Popescu 1 Tăranu. — Gr. 16. — Ștefan 0 Nits, Rădulescu 0 Grigorescu, Grigorescu 1 Strănutu, Grigorescu 0 Chirițoiu, Nits 1 Vădășan. — Gr. 19. Teodorescu 1/2 Huzum, Rozsanyok 1 Mazilu. — Gr. 20. — Diaconu 0 Franzen, Franzen 0 Bută, Arz 0 Ștefănescu. — Gr. 21. — Meglei 0 Karker, Karker 1 Georgescu, Schächter 1 Meglei, Drăgușanu 1/2 Schächter Geigle 0 Schächter, Geigle 0 Drăgușan, Geigle 1 Georgescu, Meglei 0 Drăgușanu. — Gr. 22. — Ionescu 1 Apolzan, Münster 0 Ionescu, Popescu 1 Pantea, Popescu 1 Münster, Jitariuc 0 Popescu, Popescu 1 Dinculescu, Ionescu 1 Pantea, Dinculescu 0 Ionescu, Apolzan 0 Popescu, Jitariuc 1/2 Ionescu Vornicu. Gr. 23. — Spiridon 1 Dinescu, Brinzei 1 Mende. — Gr. 24. — Schat 0 Ciudin. — Gr. 25. — Cătiinaș 1 Lupu, Cătiinaș 1 Ilie, Ilie 1 Enache, Ilie 1 Ionulescu, Cătiinaș 1 Ilie, Ilie 1 Moșneag, Gilbert 0 Ilie, Lupu 0 Ilie, Cătiinaș 1 Gilbert, Enache 0 Cătiinaș. — Gr. 39. — Cabiaglia 0 Terschak, Ostoiu 0 Terschak, Terschak 1 Călin, Călin 0 Ostoiu, Ostoiu 1 Cabiaglia, Balosescu 1 Cabiaglia, Terschak 1 Balosescu. — Gr. 40. — Firu 1 Udrea, Firu 1/2 Cotic, Ivanov 1 Voljin, Voljin 1 Sandu, Voljin 0 Firu.

200. APĂRAREA SICILIANĂ

Gh. Rotaru J. Vandroffy
București (Budapesta)

Meci prin corespondență
București—Budapesta, masa a 3-a

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 (Această mutare caracteristică sistemului Najdorf este foarte des utilizată în concursuri, deoarece variantele care rezultă dau un joc activ și cu șanse de ambele părți) 6. Ng5 e6 7.f4 Dc7 (Aici se mai joacă și 7...h6, 7...Cbd7 sau 7...b5) 8.Df3 Cc6 9.0—0 Ne7 10.C:c6 (Merită atenție și 10. Cb3 sau 10. Ne2. Prin mutarea din partidă albul acceptă des-

chidarea coloanei „b” pentru turnul negru, obținând în schimb superioritatea pe cîmpurile negre c5 și d6) 10... b:c6 (Interesantă este continuarea 10...D:c6. Negrul preferă deschiderea coloanei pentru turn, dar el se va arăta inconstant în continuare) 11.e5 d:e5 12.f:e5 Cd5 13.N:e7 C:e7 14.Ce4 0—0 15.Dc3 (Albul este obligat să aibă grijă de pionul e5. La 15. Cd6 urma 15...Da5) 15...a5 (Negrul renunță prin această mutare la atacul pe coloana deschisă și încearcă o străpungere cu pionul „a”, combinată cu asediul asupra pionului e5 prin Ta5 și Cg6. Obişnuit se joacă aici 15...Cd5 i6. Dd4 Tb8 17. c4 și acum negrul sacrifică pionul c6 pentru a anihila acțiunea albului pe cîmpurile slabe e5 și d6 și a organiza un atac asupra regelui alb, de exemplu: 17...c5 18. C:c5 Cb4 19.a3 Cc6 20.Dd6 Db6 21.Td2 h6 22.Ca4 Da5 23.D:c6 Nb7, Keres—Stahlberg, turneul memorial Alehin 1956) 16. Nd3 a4 17. Thf1 Cg6 (Negrul trebuie să joace cu multă atenție, deoarece poziția calului și nebulului alb este foarte amenințătoare. Nu era bine 17...Ta5, din cauza 18. Cf6+! g:f6 19.N:h7+ R:h7 20.Dh3+ Rg8 — 20...Rg7 21.Dg3+ Cg6 22. e:f6+ etc. — 21.e:f6 și albul are cîștig sau obține avantaj în toate variantele: 21...De5 22.Dh6 Dg5+ 23. D:g5 T:g5 24.f:e7; 21...Td8 22.Dg3+! D:g3 23.T:d8+; 21...Tg5 22.Dh4 Da5 23.f:e7 Te8 24.Tf6 De5 25.Df2 T:e7 26. Td8+ Rg7 27.T:c8 D:f6 28.Tg8+ etc.) 18.Tde1 Na6 (Negrul se decide să schimbe pericolul nebul alb. La 18...Ce5 urma 19.Cf6+! g:f6 20.N:h7+ R:h7 21.Dh3+ Rg8 22.Dg3+ Rh7 23. Tf4 Cg6 24.Th4+ C:h4 25.D:h4+ Rg7 26.Dg4+ Rh7 27.Te3 și mat inevitabil) 19. Na6 T:a6 20. h4 / C:h4 (Acceptarea sacrificiului nu este obligatorie, dar este greu de găsit o apărare contra atacului albului și, mai ales, de observat mutarea a 24-a a albului. Nu era bine, desigur, 20... C:e5 21.Dg3! Rh8 22.Cc5 sau 22.Cg5, iar la 21...f6 22.C:f6+ etc.) 21.Dh3 Cg6 (Vezi diagrama) 22.Cf6+! (O mutare la care negrul probabil că se

aștepta, fiind în spiritul poziției rezultate, dar a crezut că se va putea apăra de amenințările ulterioare ale albului) 22...g:f6 23.e:f6 Rh8 (Pentru a para amenințarea 24.Dh6. Celelalte mutări de apărare ar fi fost nesatisfăcătoare: 23...Ch8 24.Te4! Td8 25. Tg4+ Rf8 26.D:h7 Re8 27.Tg8+ Rd7 28.Td1+ etc.) 24.Te4! (Această mutare atît de „pașnică” este cheia atacului albului. Acum sînt spulberate toate speranțele negrului legate de diagonala c1—h6, albul evitînd varianta 24.Dh6? Tg8 25.Th1 Df4+ etc.) 24...Da5 25.Dh6 Tg8 26.Tg4! (La 26.Th1 urma 26...Cf8 27.Teh4 Dg5+ și negrul cîștigă) 26...a3 (Ultima încercare. Se amenință la 27.Th1 a:b2+ 28.R:b2 D:a2+, iar la 27.b3 De5. Prea tirziu însă...) 27.D:h7+! și negrul a cedat. La 27...R:h7 urmează 28.Th1+ și mat imparable.

(Comentarii de Gh. Rotaru, candidat de maestru)

PARTIDE FĂRĂ COMENTARII

201. PARTIDA SPANIOLĂ

T. Iliescu
(București)

S. Makai
(Oradea)

Semifinala primului campionat republican

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 d6 5. c3 Nd7 6. d4 Cge7 7. Nb3 h6 8. Ne3 g5 9. Ng5?! h:g5 10. C:g5 d5 11. e:d5 C:d5 12.C:f7 R:f7 13. N:d5+ Rg7! 14. d:c5 Dg5 15. e6 Tae8 16. 0—0? Nd6! 17. g3 N:c6 18. N:c6 T:e6 19. Df3 Teh6 20. Dg2 Ce5 21. h4? T:h4 și albul cedează.

202. APĂRAREA SICILIANĂ

Suzana Makai
(Oradea)

Elisabeta Szabo
(Cluj)

Finala Concursului R.P.R.

1. e4 e5 2. Cf3 d6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. Ng5 e6 7. f4 h6 8. Nh4 Db6 9. Dd4 D:b2 10. Tb1 Da3 11. e5 d:c5 12. f:e5 Cd5 13. C:d5 e:d5 14. e6 Nb4+ 15. T:b4! D:b4+ 16. c3 Df8 17. Ne2 g6 18. 0—0 f5 19. T:f5! Dg7 20. Tf7 și negrul cedează.

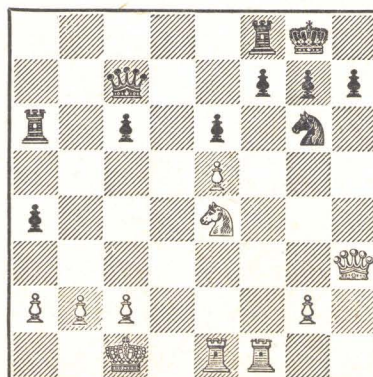
203. APĂRAREA SICILIANĂ

I. Noman
(Constanța)

Paul Popescu
(București)

Sferturile celui de al II-lea campionat republican

1. e4 e5 2. Cf3 e6 3. d4 c:d4 4.C:d4 a6 5. a3 Cf6 6. Cc3 Cc6 7. Ne2 Dc7 8. C:c6 b:c6 9. Dd4 e5 10. Da4 Ne7 11. Ne3 0—0 12. 0—0 e5 13. Ng5 d4 14. N:f6 N:f6 15. Cb1 Nd7 16. b4 a5 17. b:a5 Tf8 18. Dc4 c5 19. a6 Ne6 20. Da4 Ng5 21. Td1 c4 22. f3 Tb6 23. Da5 Ta:a6 24. De1 Tb2 25. c3 d3 26. Nf1 Dc5+ 27. Rh1 Nd8 28. g3 Nb6 29. Ng2 Te2 30. Df1 De3 31. a4 g6 32. Ca3 T:a4 și albul cedează.

204. PARTIDA SPANIOLĂ

N. Ștefănescu
(București)V. Drug
(Mediaș)

Sferturile celui de al II-lea campionat republican

1. e4 e5 2.Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 d6 5. d4 b5 6. Nb3 C:d4 7.C:d4 e:d4 8.Nd5 Tb8 9. Ne6+ Nd7 10.Ne:d7+ D:d7 11.D:d4 Cf6 12. Cc3 Ne7 13. 0—0 0—0 14. Tel c6 15. f3 Tfe8 16. Ng5 Nd8 17. Dd2 h6 18. Ne3 De6 19. Ce2 d5 20. Cd4 Dd7 21. Nf4 Ne7 22. N:c7 D:c7 23. e:d5 C:d5 24. Cf5 Te5 25. Cg3 Tbe8 26. T:e5 D:e5 27. c3 Cf4 28. Td1 Ce2+ 29. C:e2 D:e2 30. D:e2 T:e2 31. Td8+ Rh7 32. Ta8 T:b2 33. T:a6 c5 remiză.

DIN PARTEA SUBCOMISIEI DE ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ

Se atrage atenția celor care vor să se înscrie la turneele campionatului european de șah prin corespondență că taxa de participare este de 10 (zece) lei și nu 11, cum, din eroare, a apărut în Revista de Șah nr. 8/1961.

Restul condițiilor de participare rămân aceleași.

ȘTIRI

● S-au definitivat rezultatele pentru primele locuri în campionatul de șah prin corespondență al R.P. Bulgaria.

Campion a devenit **George Popov**, cu 8½ puncte. Pe locurile următoare: 2—3 St. Mecikarov și Al. Kiprov 7 p. 4. Em. Karastoev 6 (1) p.

● În meciul dintre echipele Franței și R.D. Germane rezultatul înregistrat până acum este de 19:16 pentru jucătorii francezi. Sînt în curs de desfășurare ultimele 5 partide.

● Echipa „C. S. Petrolul”-Ploiești a obținut un frumos succes internațional, cîștigînd grupa a 19-a din cadrul „Cupei celor 500 orașe”. Jucătorii ploieșteni au avut ca parteneri următoarele echipe: 1. Einheit Dresden-R.D. Germană 2. S. K. Linz-Austria 3. S. K. Rulle-R.F. Germană 4. S. K. Johannesburg—Africa de Sud 5. Dynamo Budapesta-R.P. Ungară 6. S. K. Untermünstertal—R. F. Germană.

Cele mai bune rezultate din partea cîștigătorilor: C. Partos și I. Mitroi 6½ puncte din 7 posibile.

Pentru faza următoare a concursului echipa noastră a fost înscrisă în grupa B, cu următoarea tragere la sorți: 1. C. S. Petrolul-Ploiești 2. V. T. S. K. Budapesta-R.P. Ungară 3. S. D. Borac Bakov Rijeka-R.P.F. Iugoslavia 4. B. S. G. Chemie Torgan/Elbe-R.D. Germană 5. T. I. Trencin-R.S. Cehoslovacă 6. H. S. G. Karl Marx-Stadt-R.D. Germană 7. B.

S. G. Lokomotive Cottbus-R.D. Germană.

În echipa ploieștenilor vor juca: C. Partos, Al. Günsberger, Vl. Sălceanu, I. Mitroi și Margareta Petrovnic.

RASPUNDEM CITITORILOR

P. IONULESCU — *Piscu Vechi*. Luînd în considerare propunerea Dv., biroul subcomisiei de șah prin corespondență a hotărît ca jucătorii clasafii pe locurile 2 și 3 în semifinalele campionatului republican să aibă dreptul de a intra direct în semifinalele ediției următoare, indiferent de categoria de clasificare.

R. TOMULESCU — *Iasi*. Începînd cu semifinalele campionatului republican din 1962, toți participanții la această competiție vor trebui să posede carnet de legitimare la Federația Romînă de Șah. Această obligativitate este firească, deoarece este vorba de un concurs organizat de Federație și care are ca scop atribuirea titlului de campion al R.P.R. la șahul prin corespondență.

Vă puteți legitima ca jucător de șah la asociația întreprinderii unde lucrați sau la oricare alta din localitatea Dv.

CONSULTAȚII

Surprizele apărării

Partida a-20-a a meciului revanșă Tal—Botvinnik a provocat multe discuții în rîndurile șahiștilor.

Pozițiile survenite la cele două întreruperi au fost apreciate în mod diferit. Marea majoritate, cuprinzînd în rîndurile ei și pe experți, a fost de părere că victoria nu poate scăpa lui Tal.

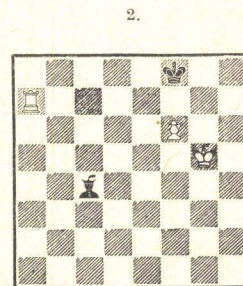
Foarte puțini — și între ei Botvinnik — au întrevăzut șansele de salvare ale negrului. Sîrșitul partidei, manevra de studiu cu care Botvinnik s-a salvat, a produs o profundă impresie. Într-un cerc de șahiști mai tineri, cineva a exprimat chiar părerea că dintre toți campioni de pînă acum ai lumii, Botvinnik se remarcă prin dirigența apărării, prin talentul de a găsi resurse neașteptate chiar în poziții în care s-ar părea că nu mai este nici o speranță. Și, ca exemplu, ne-a citat finalul partidei de șah cu marele maestru maghiar Laszlo Szabo, jucată la turneul internațional de la Budapesta 1952 (vezi diagrama 1).

Poziția pare pierdută pentru negru... dar Botvinnik nu pierde speranța: 43...g5! 44.f5! (Nu era bine 44.f:g5 Td5!, nici 44.b6 g:f4+ 45.R:f4 Td4+ 46.Rf5 Td4 47.b7 N:b7 48.T:b7 Ta5 și albul nu mai poate cîștiga). 44...Td5 45.Te7 T:b5 46.f6 (Pionii albi de pe flancul damei nu mai sînt primejdioși în schimb însă pionul „f” amenință să înainteze decisiv) 46...T:e5+ (Nu există altă apărare) 47.T:e5 Rf7 48.Tf5 Nb7! 49.Rd2 Nc8! 50. Ce5+ Rf8 51.T:g5 (Ce mai poate face oare negrul împotriva amenințării f6—f7 și Tg8+?) 51...Ta5! (O concepție strălucită! Negrul mai sacrifică calitatea pentru a ajunge la o neașteptată poziție de remiză) 52.Cd7+

(sau 52.Cg6+ h:g6 53.T:a5 N:g4 54.Ta7 Ne6) 52...N:d7 53.T:a5 N:g4 54.Re3 Ne6 55.Rf4 Nc4 56.Ta7 h5 57.Rg5 h4 58.R:h4 Nb3 59.Rg5 Nc4 (Vezi diagrama 2). Poziția aceasta este remiză, lucru care de altfel se știa de mult (Ercole del Rio, 1750!) dar nu-l știa Szabo!

L. Szabo
Poziția după mutarea a 43-a a albului

Pentru a se convinge, i-au trebuit încă 20 mutări, după care nu i-a mai rămas decît să-l felicite pe Botvinnik pentru acest tur de forță, care fără îndoială va rămîne consemnat în istoria șahului. Analizînd acest sîrșit de partidă, fără să vrei îți amintești de cazul asemănător survenit într-o partidă mai veche, pe care șahiștii mai tineri poate n-o cunosc. Ne referim la memorabilul final al partidei dintre Emanuel Lasker și Eduard Lasker (este vorba doar despre o simplă coincidență de

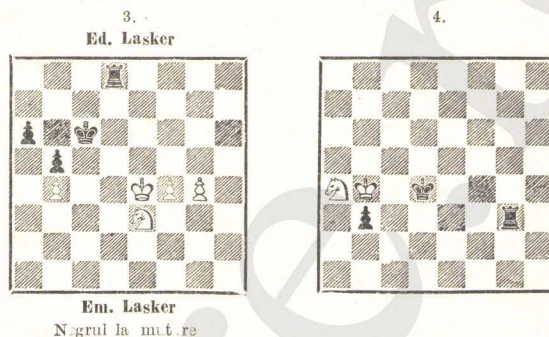
nume...) jucată în cadrul marelui turneu de la New-York 1924.

După multe peripeții, Emanuel Lasker jucând prea riscant la câștig, s-a ajuns în cele din urmă, după mutarea a 75-a a albului, la poziția din diagrama 3.

Acum șansele sînt de partea negrului și albul este acela care trebuie să lupte pentru remiză. A urmat: 75...a5! 76.b:a5 b4 77.a6! (Singura mutare. În mod curios, înaintarea perechii de pioni de pe flancul regelui duce la pierdere, de exemplu: 77.g5 b3 78.Cc4 Nc5 79.Cb2 Td2 80.Cd3+ Rc4 81.Ce5+ Tc3 și negrul câștigă) 77...Rc5! 78.a7 b3 79.Cd1 Ta8 (Evident calul nu poate fi luat din cauza transformării pionului „a” iar la 79...Rb6 ar fi urmat 80.Re3! R:a7 81.Cb2 și albul se apără) 80.g5! T:a7 81.g6 Td7 82.Cb2 Td2 83.Rf3! (Acum calul nu mai poate fi luat din cauza g6—g7 și negrul este obligat, dacă vrea să joace la câștig — să permită apropierea regelui alb de pionul „b”) 83...Td8 84.Re4 Td2 85.Rf3 Td8 86.Re4 (Repetarea mutărilor s-a făcut pentru a câștiga timp de gîndire) 86...Rd6 (După aceasta cei doi pioni albi de pe flancul regelui sînt condamnați, dar...) 87.Rd4 Tc8 88.g7! Re6 89.g8D! (Pentru a obliga turnul să părăsească coloana „c”) 89...T:g8 90.Rc4 Tg3! (După 90...Tb8 91.Rc3 Rf5 92.Cd3 partida e remiză) 91.Ca4 Rf5 92.Rb4 R:f4 93.Cb2 Re4 94.Ca4 Rd4. Poziția aceasta merită să fie prezentată într-o diagramă.

Raportul de forțe este analog cu cel din partida Szabo—Botvinnik, numai că în locul nebunului, aci

luptă un cal contra unui turn și a unui pion. Oricît ar părea de curios, această poziție excepție nu poate fi câștigată de negru. A mai urmat: 95.Cb2 Tf3 96.Ca4 Te3 97.Cb2 Re4 98.Ca4 Rf3 99.Ra3 Re4 100.Rb4 Rd4 101.Cb2 Th3 102.Ca4 Rd3 103.R:b3 Rd4 și partida s-a dat remiză.

3.
Ed. Lasker

Em. Lasker
N-grul la mutare

Exemple de acest gen sînt multe în literatura șahului. Cunoașterea lor îmbogățește arsenalul defensiv al oricărui jucător și ne arată că foarte multe poziții care la prima vedere par pierdute, ascund resurse nebanuite de apărare, uneori de o frumusețe surprinzătoare.

Tr. I.

Activitatea șahistă în țară

CAMPIONATUL MASCULIN AL ORĂȘULUI BUȘTENI PE 1961

De curind au luat sfîrșit întrecerile celor două grupe semifinale din cadrul campionatului orășenesc pe anul 1961.

Buna organizare ca și condițiunile excelente de joc au făcut ca întrecerea celor 18 șahiști să se desfășoare la un bun nivel.

Iată clasamentul primelor locuri în cele două serii:

SERIA I:

1. Moise Sochi	11	puncte
2. Romulus Conciu	10 1/2	"
3. Gh. Belcin	7	"

SERIA II:

1. Ion Pescaru	8	puncte
2. Lucian Topliceanu	7	"
3. Const. Geampaula	6 1/2	"

Victor Zbarcea

O NOUA COMPETIȚIE INTER-ECHIPE „CUPA CELOR TREI UZINE”

Din inițiativa asociației sportive „Caraiman” Bușteni și cu sprijinul organizatoric al comisiei regionale de șah Ploiești, întîlnirile dintre echipele „Caraiman” Bușteni și „Steagul roșu” Brașov au fost extinse de acum înainte într-o competiție triumfiulară ce se va desfășura în ediții anuale, cu participarea celor două asociații la care se adaugă și echipa asociației „Sinteza” din Orașul Victoria.

Regulamentul competiției a dat denumirea acestor întîlniri: „CUPA CELOR TREI UZINE”, denumire provenită din numele marilor unități industriale (Fabrica de hîrtie „1 Septembrie”, uzinele „Steagul roșu” și Combinatul Chimic pe lîngă care funcționează respectivele asociații sportive.

„CUPA CELOR TREI UZINE” prevede echipe de joc de cîte 6 jucători + 2 jucătoare, urmînd ca prima ediție anuală să înceapă în mod oficial în primăvara anului 1962.

Asociația sportivă „Caraiman” Bușteni, ca organizatoare a acestei com-

petiții, pune în joc o cupă ce va fi atribuită transmisibil echipei câștigătoare a fiecărei ediții anuale și definitiv echipei ce va câștiga trei ediții anuale consecutive sau cinci ediții anuale neconsecutive. În felul acesta, întîlnirile șahiștilor celor trei asociații în cadrul „CUPEI CELOR TREI UZINE” capătă un caracter de continuitate pentru anii viitori, contribuind prin aceasta la dezvoltarea activității șahiste în cele trei secții de șah.

Pînă la începerea propriu zisă a competiției, conducerile celor trei asociații au căzut de acord ca încă din acest an să susțină un tur experimental de concurs. În prima rundă a acestui tur, a avut loc în Orașul Victoria întîlnirea dintre echipele „Sinteza” Victoria și „Caraiman” Bușteni, încheiat cu următorul rezultat tehnic:

Sinteza—Victoria

Ion Turcanu	1
Vasile Păsculescu	1
Victor Popovici	1
Dumitru Murgu	1/2
Mircea Siandru	0
Mihai Rădulescu	1
Ileana Ciobanu	0
Paraschiva Cuțuhan	0

Total scor 4 1/2

Caraiman—Bușteni

Gheorghe Neculau	0
Dumitru Chivu	0
Const. Davidescu	0
Const. Bejan	1/2
Zisu Comanester	1
Petre Ghețea	0
Alexandrina Butușar	1
Ioana Petrișor	1

Total scor 3 1/2

ȘAHmagazin

IN TIMPUL CONCURSURILOR DE ȘAH...

Se știe că în timpul marilor concursuri atenția maestrilor este atât de concentrată asupra șahului încât oricare altă preocupare trece pe planul doi. Această focalizare a atenției într-un domeniu restrâns are uneori ca urmare o remarcabilă lipsă de atenție în viața de toate zilele, încurcături, uitări, dintre care unele nu sînt lipsite de haz.

Astfel, despre Reti se povestește că era atât de distrat încât își uita mereu servieta. Într-o zi, cineva căutîndu-l pe Reti în holul hotelului unde locuiau participanții concursului de la Baden-Baden 1925, l-a întrebat pe Tartakower dacă nu cumva l-a văzut. La care acesta a răspuns cu toată seriozitatea:

— Servieta lui Reti este aci; deci, Reti a plecat...

În timpul marelui turneu de la Kemer-Riga în 1937, Alehin, care era și mare amator de bridge, angajase o partidă cu câțiva prieteni în holul hotelului. După circa două ore de joc, la un moment dat el tresări, puse cărțile jos și se sculă grăbit spunînd:

— Mă iertați, vă rog, mi-am uitat soția încuiată în cameră!

În turneul de la Hastings 1934/35 lupta a fost extrem de grea — participau nume celebre: Capablanca, Euwe, Botvinnik, Flohr, Lilienthal. După ultima rundă și împărțirea premiilor, Flohr s-a întors fericit la hotel. Urcînd în ascensor, liftierul l-a întrebat: „Wich floor?” (La ce etaj) la care Flohr, crezînd că este întrebat cum s-a clasat, răspunse vesel lăsîndu-l pe liftier cu gura căscată: „Pe locurile I—III, cu Euwe și Thomas”...

ȘTIAȚI CĂ...

...marele maestru Ernst Grünfeld n-a jucat mutarea 1.e2—e4 decît o singură dată în toată cariera lui șahistă și anume, contra lui Capablanca, la turneul de la Karlsbad 1929? Fiind întrebat de ce evită mutarea 1.e4, el a răspuns: „Eu nu fac niciodată greșeli în deschidere”.

În schimb Paul Morphy n-a jucat niciodată 1.d2—d4 preferînd mutarea 1.e4 și nu se poate spune că juca greșit în deschidere...

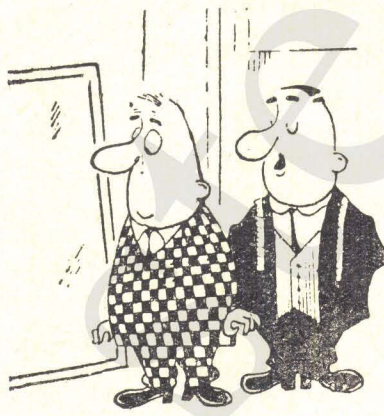
...într-o partidă între Chajes și Grünfeld, jucată la tuneul de la Karlsbad 1923, pînă la mutarea a 94-a nu s-a schimbat nici pion?

...din cele 182 partide jucate la primul turneu internațional de șah, la Londra 1851, numai 7 s-au terminat remiză?

...cel mai tînăr jucător care a luat parte vreodată la un turneu de maeștri a fost Reshevsky, care la

Dacă luați acest costum, veți primi gratis și un joc complet de șah...

vîrsta de 10 ani a jucat la New York contra celor mai buni jucători americani (din 5 partide a făcut 2 puncte, cîștigînd la marele maestru Ianovsky)?

...cel mai bătrîn participant al unui mare turneu a fost J. Blackburne? La 72 de ani a jucat la concursul de la Petersburg 1914. Un concurent serios al acestui record a fost regretatul maestru Sigmund Herland, care a luat parte în 1946 la finala campionatului Romîniei, avînd aproape 80 de ani.

SONETUL PIONULUI

Eu sînt (se știe) piesa cea mai mică,
dar am o importanță foarte mare:
mă pot prefăce (fără ezitare)
în orice piesă ce mi se indică.

Merg numai înainte, fără frică,
și pier în cea dinții „încercare”,
servind cu zel, o tactică la care
reurge acela ce mă sacrifică.

Țin permanent o strînsă legătură
cu colectivul semenilor mei,
căci „3 pioni” înseamnă o ...figură.

Iar dacă n-ar mai exista „pionul”,
pun rămășag pe orice piesă vrei
că nu ar exista nici ... CAM-PIONUL.

Mircea Codrescu

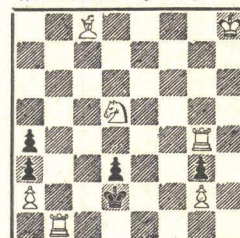
BIBLIOGRAFIE

A. DOMBROVSKIS „Compoziția șahistă în R.S.S. Letonă” (Editura de stat a R.S.S. Letone, Riga 1961, 156 pag). Orice antologie presupune o selecție riguroasă, pentru a oferi cititorului tot ceea ce este mai bun în domeniul respectiv. De la această regulă nu face excepție nici cartea recent apărută a cunoscutului compozitor A. Dombrovskis. Adunînd în volum cele mai reprezentative lucrări ale clasicii compoziției, celebrii J. și K. Behting și H. Mattison, precursori ai șahului din Letonia, adăugînd în continuare date și lucrări referitoare la activitatea și pleiadei de compozitori dintre cele două războaie și din etapa contemporană autorul cărții face de fapt o adevărată istorie a mișcării șahiste din țara prietenă.

Culegerea este însoțită și de un instructiv studiu introductiv cuprinzînd noțiuni generale despre compoziția șahistă în ansamblu, explicații asupra diferitelor genuri de probleme și finaluri artistice.

O carte interesantă și bogată în informații, care pot fi de folos oricărui iubitor al șahului. Dăm mai jos o frumoasă problemă extrasă din cele peste 400 diagrame prezentate în carte.

K. Behting
„Sarkanais Sport”, 1940

Mat în 4 mutări

Iată soluția: 1. Tbl—h1! Re2 2. Tc4+Rd2 (2...Rb2 3. Cb4 d2 4. Tc2) 3. Na6! Re2 4. Tc2; 1... Re2 2. Te4! Rd2 (2... Rf2 3. Cf4 d2 4. Te2) 3. Nf5! Rc2 4. Te2. Doua variante simetrice cu legarea mascată a pionului d3 (3. Na6 și 3. Nf5).

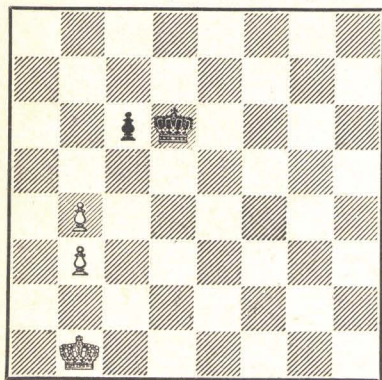
Studii și probleme

Studii

Concursul nostru internațional, 1961

Arbitru: C. RAINA-Lugoj

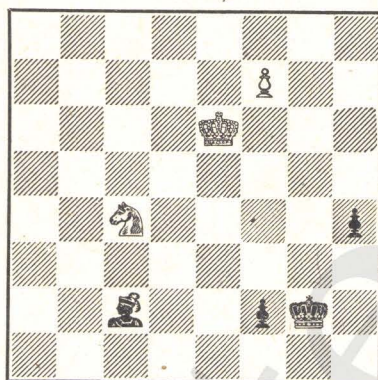
W. Proskurowski
Tarnov (R. P. Polonă)

455

Alb câștigă

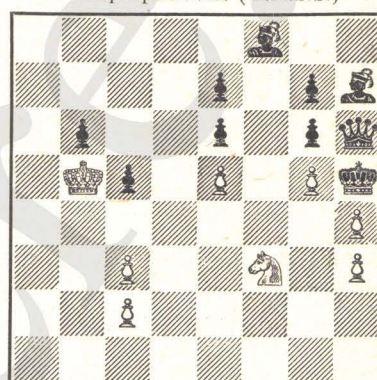
R. Voia
București

456

Alb câștigă

I. S. Bondarenko
Dnepropetrovsk (U.R.S.S.)

457

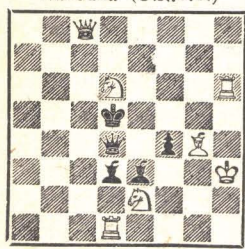
Remiză

Probleme

Concursul nostru internațional, 1961

Arbitri { E. UMNOV-Moscova
A. DOMBROVSKIS-Riga

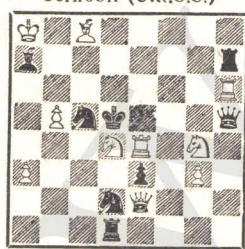
T. Amirov
Nahodka (U.R.S.S.)

1476

2 ♚

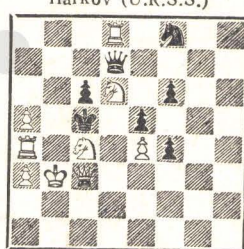
B. Kovalenko
Cernobil (U.R.S.S.)

1477

2 ♚

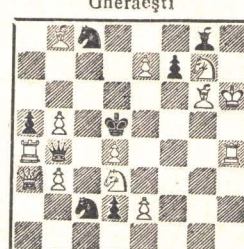
E. Orlov
Harkov (U.R.S.S.)

1478

2 ♚

M. Stan
Gherăești

1479

2 ♚

Seleționări

Campionatul republican de compoziție al R. P. Bulgaria

Compoziția șahistă din țara prietenă a făcut în ultimii ani serioși pași înainte. Tot mai mulți compozitori bulgari, deosebi tineri, sînt laureați la concursurile internaționale, nivelul lucrărilor lor din ce în ce mai ridicat. Colaborarea dintre șahistii țării noastre s-a întărit simțitor în ultima perioadă și în domeniul compoziției. Una din manifestările de acest fel o constituie organizarea ultimului campionat al R.P. Bulgaria, care a fost arbitrat în întregime de proble-

miști romîni: M. Aschenazi (2 mutări), V. Nestorescu (3 mutări), A.F. Ianovici (4 și mai multe mutări) și R. Voia (studii).

La acest campionat au participat 16 autori cu lucrări publicate în perioada 1956—59. Iată clasamentele pe secții:

2 mutări: I. G. Popov 2. P. Petkov 3. K. Stoianov.

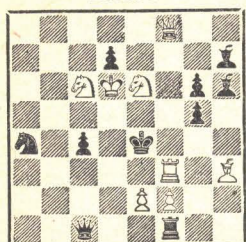
3 mutări: I. G. Popov 2—3. St. Stefceov și N. Dimitrov

4 și mai multe mutări: 1. N. Dimitrov 2. P. Petkov 3. S. Botev

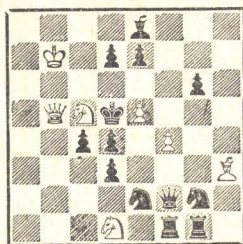
studii: I. G. Popov 2. K. Stoianov 3. E. Gheorghiev.

Trebuie menționat deosebitul succes înregistrat de G. Popov, care a cucerit titlul de campion republican la 3 secții. Precizăm totodată că G. Popov, care are o activitate șahistă multilaterală, a câștigat recent și finala campionatului R.P. Bulgaria la șah prin corespondență.

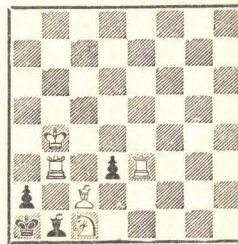
În pag. 147 dăm lucrările clasate pe primul loc la fiecare secție.

G. Popov
Locul I

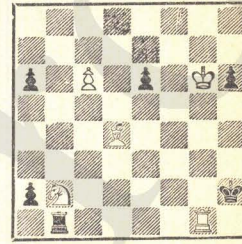
A 2 ±

K. Stoianov
Locul I

B 3 ±

S. Botev
Locul I

C 4 ±

G. Popov
Locul I

D Albul câștig

DEZLEGĂRI

A. Curse : 1.Ng2? Tf2!; 1.Da8? Cb6! Soluția : 1.De8!

B. 1. Rb6! (2.Dc6+ d:c6 3.Ne6) 1...Ce:f4 2.Ce6+! (2.Cb3?); 1...Cg:f4 2. Cb3! (2. Ce6?; 1...D:f4 2.C:d7! etc.

C. 1.Te1! d2 2.Cd3!! d:e1D+ 3.C:e1 și 4.Cc2 sau 2...d1D 3.N:d1 N:d3 4. Nc2; 1...N:c2 2. Ce2+! Nb1 3.Cd4 d2 4.Cc2; 1...d:c2 2.Ta3 Rb2 3.T:a2+ N:a2 4.Cd3 mat.

D. 1.Cd1! a1D 2.N:a1 T:a1 3.Tg3! (3.Te1? Tc1 4. T:e6 T:d1 5.R:h6 Tc1 6.Rg5 a5 7.Rf6 a4 8.Re7 a3 9.Rd7 Rg1=) 3...T:d1 (3...R:g3 4.Cc3! Tf1 5.Rg7 Tc1 6.Ce2+ și câștigă) 4.Tc3 Td8 5.R:h6! a5 6.Rg6 a4 7.Rf6 Tc8 8.R:e6 a3 9.Rd7 și câștigă; 1...e5 2.c7 (2.Nc3? R:g1!) 2...Tc1 (2...e:d4 3.c8D a1D 4.Th1+! R:h1 5.Dh3+ Rg1 6. Dg3+ Rh1 7.Cf2 mat) 3.Nc3! (3.Cc3? a1D 4. c8D T:g1+) 3...a1D 4.c8D Dd1+ 5.Rh5! T:d1 (5...T:c3 6.Dg4!

Th3+ 7.D:h3+! R:h3 8.Cf2+ etc.) 6.T:g1 N:e5+ 7.Rh1 Dh3 mat.

Dezlegătorul Gh. Boureanu (Craiova) ne semnaleză că studiul Nr. 440 S. Cabiaglia suferă de o soluție marginală : 2. Te4! T2a4 3.Nc4 T:c4 4. T:c4 Tf5+ 5.Rg6 Tf8 6.b7 sau 2...T5a4 3.Nc4 Tf2+ 4.Rg6 Tg2+ 5.Rh6 Tg8 6.Te7 și albul câștigă.

Meciul revanșă București — Belgrad

La cererea problemiştilor iugoslavi, a fost organizat în cursul anului 1960 meciul revanșă între echipele reprezentative ale orașelor București și Belgrad. Amintim cu acest prilej că prima întâlnire (1957-58) a revenit compozitorilor șahiști români la scorul general de 38—26, prilejuindu-le nu numai o frumoasă victorie, dar și prezentarea unor lucrări de mare valoare, care au rămas la loc de cinste în literatura problemistică contemporană. Ne referim în primul rând la problema clasată pe locul I a lui Em. Dobrescu, care tratează tema Zagoruiko într-un număr record de variante, încă neegalat până în prezent.

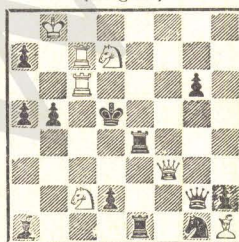
Dacă prima confruntare a problemiştilor români și iugoslavi a însemnat un succes pentru noi, nu același lucru se poate spune și despre meciul revanșă. Scorul acestei întâlniri, așa cum ne-a fost comunicat de arbitru intermediar S. Limbach (R.P. Polonă), este de 40—24 în favoarea echipei Belgrad. S-ar părea că înfrângerea suferită de reprezentativa orașului București nu mai comportă nici un fel de comentarii. Totuși, fără a încerca să subestimăm valoarea compozitorilor iugoslavi, ni se pare că rezultatul total înregistrat nu este oglindit suficient în nivelul lucrărilor lor clasate înaintea celor prezentate la meci de reprezentanții noștri.

Atît la secția 2 mutări (arbitru W. Jorgensen-Danemarca), unde cele mai

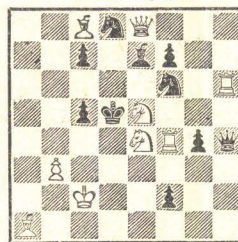
bune probleme ale bucureștenilor I. Dumitrescu și V. Nestorescu nu au fost nici măcar luate în considerare, fiind preferată problema mai slabă — clasată pe locul al II-lea —, cit și la secția de maturi ajutoare-duplex (arbitru T. Kardos-Budapesta) unde a fost clasată pe primul loc o pro-

blemă care repetă în oglindă o lucrare a lui L. Loeventon, premiata la un concurs din 1960 al revistei „Feenschach“ (cazul fiind considerat o coincidență) problemiştilor români au fost nedreptățiți în mod vizibil. Dar, ca și la alte discipline sportive, cuvîntul a bitrului este cel care decide.

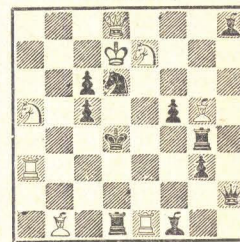
Secția 2 mutări ortodoxe

Locul I
M. Vukcevic
(Belgrad)

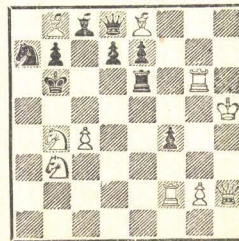
1. Ta6

Locul II
V. Nestorescu
(București)

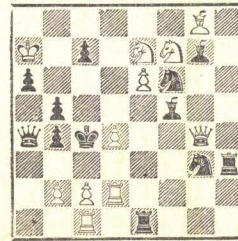
1. Cc6

Locul III
E. Rusenescu
(București)

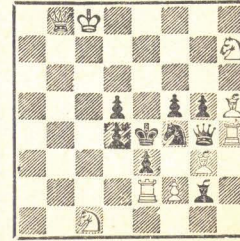
1. Db8

Locul IV
E. Rusenescu
(București)

1. Ta2

Locul V
M. Vukcevic
(Belgrad)

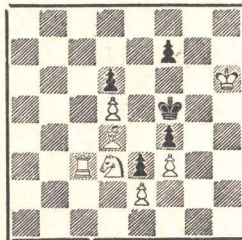
1. Df3

Locul VI
M. Vukcevic
(Belgrad)

1. Db4

Conform regulamentului meciului, ambele echipe au prezentat câte 12 lucrări la fiecare secție, din care numai 6 trebuiau selecționate de arbitri. Tema la 2 mutări (la 4 apărări negre urmează 2 mături ale albului) a fost propusă de compozitorii iugoslavi, iar la secția ajutoare (tip duplex în miniatură) de bucureșteni.

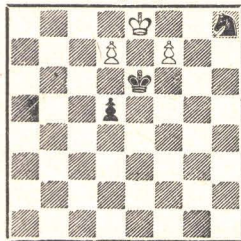
S. Limbach
Participanților la meciul
București - Belgrad

4 ±
1. Tc2! f6 2. N:e3! f:e3
3. Td2 e:d2 4. e4 mat

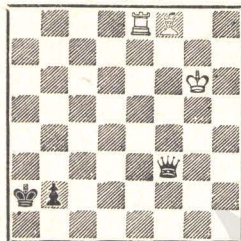
Mulțumim pe această cale prietenului nostru S. Limbach, pentru munca depusă în organizarea meciului și pentru problema sa dedicată participanților la meci.

Locul I
M. Vukcević
(Belgrad)

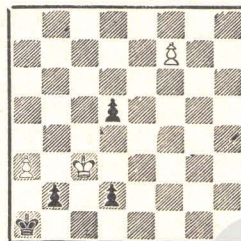
1. Cg6 f8D 2. Ce5 d8C
1. f8T Cf7 2. d8N Cd6

Locul IV
M. Vukcević
(Belgrad)

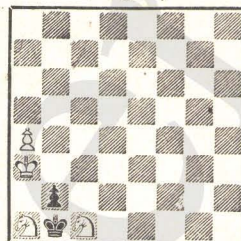
1. Db3 Te7 2. Ra3 Ta7
1. Ne7 Df8 2. Rh7 b1D

Locul II
L. Loeventon
(București)

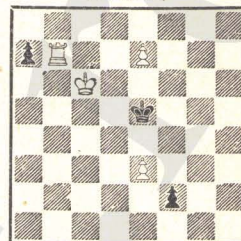
1. Ra2 f8T 2. R:a3 Ta8
1. f8N d1D 2. Nb4 b1C

Locul V
S. Milenković
(Belgrad)

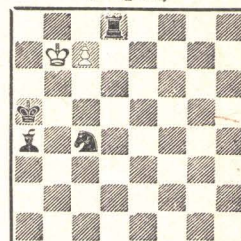
1. R:a1 a5 2. b1N Cb3
1. Cc2 b:c1T 2. Cb4 Tc3

Locul III
Z. Milovanović
(Belgrad)

1. f1T e8C 2. Tf5 Te7
1. e8N f1D 2. Nd7 Dc4

Locul VI
S. Milenković
(Belgrad)

1. Ca3 c:d8C 2. Cb5 Cc6
1. c8T Cb6 2. Tb8 Td7

PAUL FARAGO

maestru emerit al sportului

Lupta ciudată a cailor (II)

În diagrama III avem o poziție de asemenea bogată în curse și manevre de ambele părți, în care dezlegătorul trebuie să se descurce cu multă atenție pentru a găsi soluția reală. De la prima vedere, se poate constata că înaintarea imediată a pionului e5 nu este eficientă, din cauza 1...Ce5+ și 2...Cc6, albul nemaiaivind apoi mijloacele necesare pentru a duce partida la câștig. Rămâne deci încercarea de a susține avansarea pionului cu ajutorul calului din h8:

1. Ch8—f7+! Rf6 2. c6 După această manevră, care nu constituie decât o cursă rafinată, negrul răspunde cu un contrajoc având caracterul unui veritabil studiu: 2...b5!! (Toate celelalte continuări sînt favorabile albului) 3. a:b5 (3. Rc8 b:a4 4. Rb7 Cab6 5. Cd8 Cd5 6. c7 C:c7 7. R:c7 C:a3=) 3...C:a3 4. Cc3 (4. c7 C:b5) 4...R:f7 5. Rc8 Cb6+ 6. Rc7 Cc4 7. c7 a4 și albul nu mai câștigă. Deoarece la 1. Rc8 urmează 1...b:c5 și s-a eliberat cîmpul c5 pentru cal, trebuie să revenim la mutarea „absurdă” 1. c6 cu care începe soluția. După aceasta survin trei variante principale: A, B, C.

A) 1...Ce5+ 2. Rc8! La 2. R:e7? urmează 2...C:c6+ 3. Rd6 (3. e6 b5 4. a:b5 Ce7+ și 5...C:b5=) 3...Ca7 4. Cd4 (4. Cf7+ Rf6 5. Cd8 b5 6. C:e6 b4 7. g5+ Rf7 8. a:b4 a:b4 9. a5 b3 10. Cc3 b2 11. Cd4 Rg6=) 4...R:g4 5. Cb5 C:b5 6. a:b5 Rf4 7. Cf7 Re4 8. Rc6 Rd4= La 2. R:e6? negrul obține remiza astfel: 2...C:c6 3. Cf7+ R:g4 4. Rd7 Ca7 5. Cc3(d4) Rf4 6. R:e7 (6. Cb5 C:b5 7. a:b5 e5 8. Cd6 e4 9. Cc4 e3 10. Cb2 e2 11. Cd3+ Re3 12. Ce1 Rd2 13. Cg2 Re3 cu șanse de câștig pentru negru) 6...Re3 7. Cd6 Rd4 8. Ccb5+ C:b5 9. a:b5 Re3 10. Rd7 Rb3 11. Rc8 R:a3 12. Rb7 Rb4 cu șanse de câștig pentru negru.

2...Cc6 Negrul a câștigat pionul, albul în schimb poate lua calul din a8. Dar dacă acesta se va îndrepta spre calul captiv din a8, atunci negrul răstoarnă soluția cu o paradă fină: 3. Rb7? Ce5 4. R:a8 R:g4 (Cel mai bine) 5. Rb7 Ce4 6. Re6 Rf3 7. Ce1 (7. Cd4+ Re4 8. C:e6 Re5 9. Cg7 Rd4 10. Ce6+ Re3 11. Rb5 C:a3+ 12. R:b5 Rb4 13. Ce5 Ce4+ 14. Re6 Cb2=; 7. Rb5 C:a3+ 8. R:b6 R:e2 9. R:a5 Rd3 10. Rb4 Ce4 11. Cg6 e6=) 7...Re4 8. Rb5 Rd4 9. Cg6 Re3 10. Ce2+ (10. Ce5 C:a3+ 11. R:b6 Rb4=) 10...Rb3 11. Cd4+ Re3 12. Cc6 Rb3 13. Ce5 C:a3+ 14. R:b6 Rb4= Deci continuarea corectă este 3. Cf7+! și acum două subvariante, I și II.

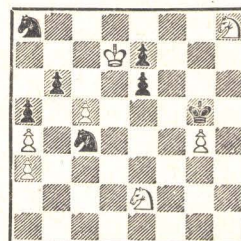
I. 3...R:g4 4. Rb7 Rf3 5. Cg1+ Re3 După 5... Re4 albul câștigă cu 6. R:c6 e5 7. Rb7 Rd4 8. R:a8 Re5 (8...Rc4 9. Rb7 b5 10. Ce5+ Re5 11. Cd3+ Rb4 12. a:b5 R:b5 13. Cb2 ±; 8...Re3 9. Rb7 Rb3 10. R:b6

R:a4 11. C:e5 R:a3 12. R:a5 și albul câștigă, conform regulilor stabilite de Troitzki; 8... e4 9. Rb7 Re5 10. Ra6 e3 11. Ce5 e6 12. Ce2 ±) 9. C:e5 b5 10. Cd3+ Rc4 11. a:b5 R:b5 12. Cb2 etc. 6. R:c6 Rd3 7. Rb7 Re3 8. R:a8 Rb3 9. Rb7 R:a3 10. R:b6 R:a4 11. Ce5! Rb4 12. Ce6+ Rc4 (12...Rc3 13. R:a5 cu câștig mai simplu) 13. R:a5 Rd5 14. Rb5 e5 15. Cd2 e4 (15...Re4 16. Rc4 Re3 17. Cc3 Rf4 18. Rd3 și 19. C:e4 etc.) 16. Cc3+ Rd6 17. C:e4+ Rd5 18. Cc3+ Rd6 19. Cb4 e5 (19...Re5 20. Rc4, 21. Rd3, 22. Ce4 etc.) 20. Ce4 și albul câștigă finalul, potrivit tezelor lui Troitzki.

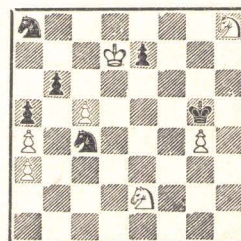
II. 3...Rf6 4. Rb7 Cb4 (4...R:f7 5. R:c6 și apoi 6. Rb7 etc.) 5. a:b4 a:b4 6. Cd8 (Merge și 6. R:a8 R:f7 7. Rb7 e5 8. R:b6 e4 9. Rc5 etc.) 6...b3 7. Cc6 b2 8. Cc3 e5 9. R:a8 e4 10. Rb7 și câștigă.

Paul Farago

III

IV

Albul mută și câștigă

B) 1...b5 2. a:b5 C:a3 3. Ce3 Rf6 După 3...Cb6+ albul câștigă astfel 4. R:e6 (Albul lasă pe tablă pionul e7, pentru cazul cînd negrul ia toți pionii albi pentru cei doi cai) 4...a4 5. c7 R:g7 Rf4 7. Ce5 Re3 8. Cd7 Ce8 9. b6 etc.; dacă 3...C:b5 atunci 4. C:b5 Rf6 5. g5+ Rg7 6. Re6 ±) 4. g5+ R:g3 (4...Rg7 5. R:e7 — și nu 5. R:e6 Ce7+ și 6...C:b5 cu remiză — 5...e5 6. Cf7 e4 7. Cd6 e3 8. Cf5+ etc.) 5. Cf7+ Rf6 6. Re8 Cb6+ 7. Rb7 Ce4 8. Cd8 a4 9. c7 a3 10. Ce6 a2! (Dacă 10...Cd5 atunci 11. Ce4+ sau 10...e5 11. Cb4 Rf5 12. Ce2 Rf4 13. C:a3 etc.) 11. C:a2 Cd5 12. c8D (și nu 12. Ccb4 Cd6+ 13. Rb8

C:c7=) 12...Cd6+ 13.Rb8 C:c8 14.R:c8 e5 15.Cb4 Cb6+ 16.Rc7 Cc4 17.Cc2 e4 18.Cb4 e3 19.C:a3 Cc3 20.b6 și câștigă.

C) 1...C:a3 2.Rc8 b5 3.Rb7 b:a4 (3...b4 4.R:a8 Cc4 5.c7 Rf6 6.Ra7 Cd6 7.Ra6 b3 8.R:a5 b2 9.Cc3 e5 10.Rb4 e4 11.Rb3 e3 12.R:b2 Rg7 13.Rc2 R:h8 14.Qb5 Cc8 15.a5 etc.) 4.R:a8 Cc4 5.c7 Rf6 (5...a3 6.Cf7+ Rf6 7.Ra7 a2 8.c8D a1D 9.Dh8+ etc.) 6.Cc3 a3 7.Rb8 Cd6 8.Cc4+ Rg7! 9.C:d6 a2 10.Cc8+ Rh7 11.c8D a1D 12.D:e6 etc. De remarcat că în această variantă albul are de ales și altă cale după 1...C:a3 și anume 2.Cc3, care după 2...b5 (cea mai bună mutare) 3.a:b5 produce un joc identic cu varianta B.

În încheierea discuției asupra acestui studiu mai notăm o cursă interesantă în varianta A II și anume dacă albul joacă 7.Cg5 în loc de 7.Rb7: 7...e5 8.Ce6 Rc3! (c4) 9.Ce5+ Rb2!! 10.Cg3 Rb3! 11.Rb5 R:a3 12.Cc4 Rb3 și albul nu mai poate câștiga.

*

Dezgătorul care a analizat atent soluția studiului precedent ar fi tentat desigur să încerce rezolvarea studiului IV cu mutarea cursă din prima poziție și anume 1.Cf7+, dar și aici aceasta este tot o cursă, deoarece după 1...Rf6 (Cea mai bună) 2.c6 b5! 3.a:b5 (3.Rc8 b:a4 4. Rb7 Cab6 5.Cd8 Cd5 și 6...C:a3 cu șanse de câștig pentru negru) 3...C:a3 4.Cc3 R:f7 5.Rc8 Cb6+ 6.Rb7 Cc4 7.c7 a4 și albul nu mai câștigă. Soluția, deci, începe ca și în poziția precedentă tot cu 1.c6 Ce5+ La 1...C:a3 urmează 2.Rc8 b5 3.Rb7 b:a4 4.R:a8 Cc4 5.c7 Rf6 6.Cc3 a3 7.Cd5+ etc., iar la 1...b5 urmează un câștig mai complicat după 2.a:b5 C:a3 3.Cc3 Rf6 4.g5+ R:g5 (4...Rg7 5.R:c7 și calul nu poate fi luat) 5.Cf7+ Rf6 6.Rc8 Cb6+ 7.Rb7 Cac4 8.Cd8 a4 9.c7 a3 10.Cc6 a2! 11.C:a2 Cd5- 12.c8D Cd6+ 13.Rb8 C:c8 14.R:c8 e5 15.Ccb4 Cb6+ 16.Rc7 Cc4 17.Cc3 Rf5 (17...e4 18.Ccd5+ R:c5 19.Cc3 Ca5 20.b6 Rf4 21.Cbc6) 18.Cbd5+ și 19.Cc3 cu câștig. 2.Rc8 (Ar fi rău 2.R:c7 C:c6+ 3.Rd5 Cb8

4.Cf7+ R:g4 5.Ce5+ Rf5 6.Cc6 C:c6 7.R:c6 Re4 8.Rb7 Rd3 9.R:a8 Re2 10.Rb7 Rd3 11.R:b6 Rd4 și remiză) 2...C:c6 3.Cf7+ (Acum ar fi greșit 3.Rb7, din cauza 3...Ce5 4.R:a8 R:g4 5.Rb7 Cc4 6.Rc6 Rf3 7.Cc1 Re4 8.Rb5 Rd4 9.Cg6 Rc3 10.Ce2+ Rb3 11.Cd4+ Rc3 12.Cc6 Rb3 13.Cge5 C:a3+ 14.R:b6 R:a4 remiză) 3...Rg4 4.Rb7 Rf3 5.Cg1+ Re4 (5...Rf2 6.R:c6 R:g1 7.Rb7 etc.) 6.R:c6 Rd3 Până aici soluția a decurs ca în prima formă a studiului. Dacă însă albul va continua aici soluția pe aceeași cale, atunci negrul va face remiză: 7.Rb7? Rc3 8.R:a8 (Dacă albul vrea să păstreze pionul negru e7 pe tablă prin 8.Ce5 atunci 8...Rb3 9.R:a8 R:a4 10.Rb7 b5 11.Rb6 b4=) 8...Rb3 9.Rb7 R:a4 10.R:b6 e5 11.Cd6 R:a3 12.R:a5 e4 13.Cc4+ Rb3 14.Cc3 Rc3 și albul nu mai poate câștiga pentru că nu reușește să rețină pionul pe cîmpul e4. Deci albul trebuie să caute o altă mutare: 7.Cg5(d8) e5 (7...Rc4 8.Ce6 Rb3 9.Rb5 etc.) 8.Ce6 și acum variantele I, II, III.

I. 8...Rc3 9.Ce2+ Rb3 (9...Rd3 10.Cg3) 10.Rb5 Rb2 11.Cg3 R:a3 12.Cc4 Rb2 (12...Rb3 13.Cf6 Rb2 14.Cd5 e4 15.C:b6 e3 16.Cc4+ etc.) 13.Cf6 Ra1 (13...Rb3 14.Cg4 e4 15.Cf6 e3 16.Cd5 e2 17.Cd4+; 13...Rc3 14.Cd5+ Rb3 15.Cdc7 C:c7 16.R:c7 e4 17.Cd5 Rb3 18.C:b6; 13...Rc2 14.Cd5 e4 15.C:b6 Cc7+ 16.C:c7 e3 17.Ce6+ etc.) 14.Cd5 e4 15.C:b6 e3 16.C:a8 e2 17.Cd4 (f4) e1C 18.R:a5 etc.

II. 8.Rc2 9.Ce2 e4 10.Cd4+ Rb2 11.Cb5 Rb3 12.Cc3 e3 13.Rb7 e2 14.Cc2 R:a4 15.Cc3+ etc.

III. 8...Rc4 9.Ce2 (9.Cf3 e4 10.Ce5 Rc3! remiză) și albul câștigă.

În concluzie, soluțiile celor două poziții, diferențiate de prezența sau de absența unui singur pion negru, se desfășoară la fel numai până la mutarea a 7-a a albului. De la această mutare este subliniată mai mult legătura celor două studii, în sensul că ceea ce este cursă în primul devine soluție în al doilea și invers. În prima formă a studiului pionul e7 este direct păgubitor, în cea de a doua este insuficient pentru salvare.

A. F. IANOVIC
maestru al sportului

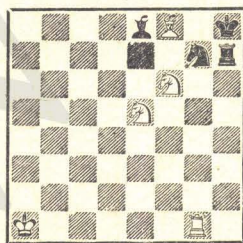
Din istoria compoziției șahiste (XXV)

Numele lui Adolf Anderssen este cunoscut tuturor șahiștilor. Cine n-a rămas entuziasmat de renumita partidă „nemuritoare”, câștigată de Anderssen într-un stil strălăcit cu combinații scilicite-toare? Și totuși mulți nu cunosc că, înainte de a deveni de fapt campionul lumii, Anderssen a fost cunoscut ca un compozitor erudit. În anul 1842 el a editat o mică culegere a problemelor sale, dintre care unele se bucură de o apreciere unanimă și astăzi. Anderssen, ca problemist, a preluat de la predecesorii săi tot ce era mai bun și mai progresist, trecînd această moștenire prin filiera criticii constructive. Astfel, preluînd de la Stamma atît forma, cît și tensiunea poziției inițiale, Anderssen ridică această tensiune la limită prin faptul că albul luptă cu tradiționala amenințare de mat nu prin mutări forțate însoțite de „șahuri”, ci prin mutări liniștite. Este evidentă imitarea lui Stamma, spre ex., la problema din diagrama Nr. 9. După îndepărtarea damei negre de la poziția ei amenințătoare prin 1.Dc6+ D:e6, urmează o mutare liniștită 2.Cd7!, în stilul lui Bolton. Însă, dacă la Bolton o astfel de mutare încununa soluția, la Anderssen ea duce spre un final de efect: 2...D:d7 (altfel 3.Tb8) 3.Tb8+!, R:b8 4.c:d7! Albul a sacrificat toate figurile de care dispunea și a rămas cu un pion, însă deznodămîntul fatal este inevitabil pentru negru, căci la 4...c5 urmează 5.d8D mat.

9. Adolf Anderssen 10.
Anul 1842 „Leipziger Illustrierte Zeitung”, 1848

5 ±

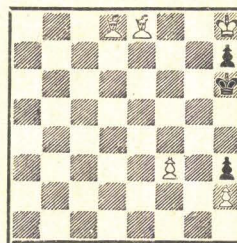

3 ±

Anderssen a lăsat posterității și cîteva probleme realizînd concepții profunde într-o formă cît se poate de economică. Aceste lucrări au intrat în tezaurul capodoperelor clasice.

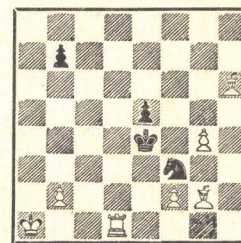
Problema nr. 10 este un exemplu al ideii de zugzwang. Negrul dispune de suficiente forțe pentru apărarea regelui propriu, însă toate figurile sale sînt nevoite de a controla cîmpurile din jurul regelui negru. Se constată, astfel, că la deplasarea calului negru va urma 2.Tg8 mat, iar la plecarea turnului negru devine posibil răspunsul 2.N:g7 mat. De asemenea, nici nebulul negru nu poate părăsi diagonală e8-h5, căci va urma 2.Cf7 (g6) mat. Astfel negrul nu dispune decît de o singură mutare — Nh5. Dar și albul este limitat în alegerea mutărilor: la deplasarea turnului pe col. „g”, va urma 1...Th1+, iar la părăsirea col. „g”, se eliberează turnul negru. Albul are o singură mutare de așteptare: 1.Rb1, la care negrul trebuie să răspundă doar cu 1...Nh5. Acum însă, turnul negru fiind interferat de propriul nebul, albul poate să intercepteze nebulul negru prin 2.Tg6!, amenințînd cu 3.Cf7 mat, iar în caz de luare a turnului — cu 3.C:g6 mat.

11. A. Anderssen
Anul 1842

4 ±

12. H. A. Loveday
„Palamede”, 1845

4 ±

Problema cea mai populară a lui Anderssen este înfățișată în diagrama nr. 11, reprezentînd combinația care a intrat în istoria compoziției sub denumirea „matul Anderssen”. Negrul este în poziție de pat și albul, printr-o serie de mutări liniștite, atrage pe regele negru în plasa de mat: 1.Nh5! R:h5 2.Rg7 h6 3.Rf6! Rh4 4.Rg6 mat. Esența combinației lui Anderssen constă în aceea că albul interferează propria figură spre a evita „patul”, iar după retragerea regelui negru pe cîmpul devenit liber, urmează mat prin descoperire. Această problemă a devenit astfel o prevestitoare a renumitei

Colegiul de redacție: T. ICHIM (președinte), V. NESTORESCU (secretar), A. BRAUNSTEIN, V. CHIOSE, E. DOBRESU, F. HARTMAN, V. URSEANU (membri).

„probleme indiene”, la care aceeași idee este completată prin introducerea așa-numitei mutări critice a figurii albe.

În anul 1844, Staunton renumitul șahist englez și în același timp redactorul revistei „Chess Players Chronicle” a primit din Delhi (India) o problemă sub pseudonimul „Shagird”. Tot atunci a sosit aceeași compoziție, într-o versiune puțin modificată, și la redacția revistei „Palamède”. Problema aceasta a apărut în ambele reviste în luna februarie 1845 și a produs o senzație prin soluția ei extrem de dificilă. Diagrama nr. 12 reprezintă versiunea franceză a problemei indiene. Negrul amenință să obțină poziția de „pat” după epuizarea mutărilor cu pionul de pe coloana „b”. Albul se vede nevoit a pregăti o posibilitate de a scăpa, la momentul oportun, de eventualitatea poziției de pat și a continua apoi prin declararea matului. Însă se naște întrebarea cum să facă aceasta? Dificultatea principală, noutatea soluționării problemei rezidă în faptul că nu se poate descoperi soluția ei prin nici un fel de probe. Rolul nebulului alb de cimpuri negre, ca unei figuri active, rămâne același ori unde s-ar retrage el — la g5, e3 sau la c1. Pentru a alege mutarea decisivă, este necesară descoperirea în prealabil a ideii de bază și a combinației finale. Iar această idee constă în aceea că nebulul alb trebuie să traverseze cîmpul „d2”, numit critic, pe care se va așeza apoi turnul alb spre a scoate pe regele negru din poziția de pat. După efectuarea mutării critice 1.Nc1!, urmată de blocarea pionului negru: 1...b5 (b6) 2.b3 (b4) b4 (b5) albul realizează matul Anderssen cu ajutorul bateriei T+N: 3.Td2! Rf4 4.Td4 mat.

Autorul problemei indiene a rămas un timp necunoscut. Abia în anul 1855 s-a aflat că acesta era un misionar englez cu numele Loveday, care a locuit la Delhi și a murit în anul 1848, în etate de abia 32 ani. Afară de „problema indiană”, mai sînt cunoscute doar trei compoziții de același autor, însă prin crearea acestei probleme numele lui Loveday a rămas înscris în cartea de aur a compoziției șahiste.

Școala de tranziție

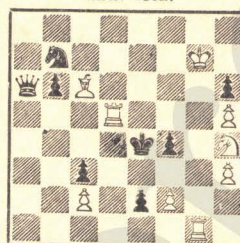
Etapă a doua în dezvoltarea problemisticii moderne este caracterizată prin termenul sugestiv de „școala de tranziție”. Începutul acestei etape este marcat prin apariția „problemei indiene” și prin editarea colecției lui A. Alexandre, iar sfîrșitul — prin apariția primei lucrări capitale despre teoria compoziției de Max Lange și prin organizarea marelui concurs de compoziție din Bristol (1862), care a constituit un eveniment important în istoria problemei moderne.

La mijlocul secolului trecut Anglia a ocupat locul de frunte în dezvoltarea șahului. Mișcarea șahistă din această țară a fost condusă de Staunton, care a pus bazele publicisticii de specialitate, a inițiat organizarea primului turneu internațional de șah cu prilejul Expoziției Mondiale din Londra (1851), precum și a concursului de compoziție (1852–1854).

Diagrama Nr. 13 ne prezintă una din problemele premiate la acest concurs. Ea se remarcă prin mutări liniștite foarte ascunse. Cheia de efect 1.Tf1! face ca turnul să abandoneze coloana deschisă și să se așeze în bătaia pionului negru gata să se transforme, cu singurul scop de a tăia retragerea regelui negru la f2 după 2.f3+ Re3 3.Cg2 (f5). La 1...e:f1D urmează o a doua surpriză — mutarea liniștită oferind încă un sacrificiu frumos de figură: 2.Cf3!, cu un mat regulat de toată frumusețea în cazul acceptării sacrificiului: 2...R:f3 3.Td2! (exploatănd orizontala a doua eliberată prin plecarea pionului negru, pentru apărarea pionului f2); este evident că la 2...Dg1(2)+ va urma 3.Tg6, iar la 2...D:f2 3.Te5. Dacă negrul se va apăra contra amenințării prin 1...f3, va urma o nouă mutare liniștită — 2.Tg1! urmată de un mat inevitabil prin 3.Tg4. Există și o încercare interesantă: 1.Td3+ Re5 2.Cg4+ și la 2...Re6 3.Nd7 (mat pur), dar nu este mat după 2...Rf5!

13. W. Grimshaw

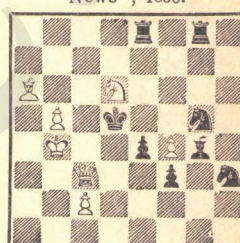
Pr. I la conc. englez din anul 1852.

3 +

14. W. Grimshaw

„Illustrated London News”, 1850.

5 +

Diagrama Nr. 14 ne înfățișează problema care realizează pentru prima oară una din cele mai populare teme și care a primit ulterior numele autorului ei. Cheia 1.Nc8 creează o amenințare scurtă prin supravegherea cîmpului „e6” — 2.Dc5 mat și obligă nebulul negru să facă o mutare critică, traversînd cîmpul „e6” pe care se va produce ulterior interferența: 1.N:c8 (1...T:c8? 2.De5). După aceasta albul ia din nou sub pază cîmpul „e6” și concomitent cu acesta cîmpul „d6”, prin 2.Df6, amenințînd de data aceasta cu 3.c4 mat. Acum, dacă negrul se va apăra prin 2...Ne6, el va interfera pe Te8, permițînd 3.De5 mat; iar în cazul 2...Te6, albul va exploata interferarea nebulului negru, sacrificînd în prealabil dama: 3.Dd4+ R:d4 4.Cf5+ Rd5 5.c4 mat. Exploatarea interferării reciproce pe același cîmp a turnului și nebulului constituie tocmai esența temei Grimshaw.

(Va urma)

Congresul problemiştilor

Compozitori șahiști de frunte din mai multe țări și-au dat întâlnire la Moscova, în toamnă, pentru a lua parte la sesiunea de lucru a Comisiei de probleme și studii de pe lângă Federația internațională de șah (F.I.D.E.). Lucrările, desfășurate la Casa Șahistului, au fost deschise de ex-campionul mondial V. Smislov, care a ținut o cuvîntare de bun venit. Au urmat apoi dezbaterile, avînd ca obiect cîteva probleme de actualitate ale compoziției șahiste.

O parte activă la discuții au avut-o reprezentanții școlii sovietice de compoziție, printre care A. Kazantsev, L. Loșinski, A. Gurvici, R. Kofman, G. Kasparian, A. Herbstman, V. Cehover, T. Gorghiev, V. Korolkov, V. Schif, L. Mitrofanov, V. Rudenkov, E. Umnov. Din celelalte țări, au fost de față V. Pachman (R. S. Cehoslovacă), Dr. Paros (R. P. Ungară), V. Ranghelev (R. P. Bulgaria), H. Grasmann (R. D. Germană), V. Halberstadt (Franța), J. Halumbirek (Austria), J. van Dijk (Olanda), C. Mansfield (Anglia), precum și firește secretarul Comisiei, Ing. N. Petrovic (R.P.F. Iugoslavia).

Rapoartele prezentate au avut ca temă: „Problema modernă în 2

mutări” (V. Rudenkov), „Problema strategică” (Van Dijk), „Școala cehă” (V. Pachman), „Noua școală germană” (H. Grasmann) și „Perspectivele dezvoltării compoziției de studii” (G. Kasparian).

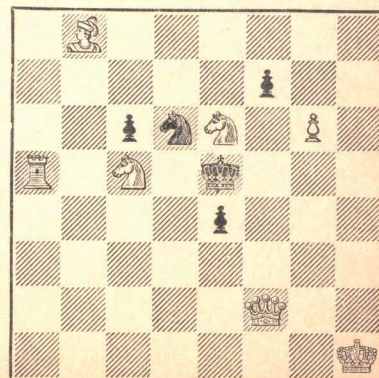
Citirea rapoartelor și discuțiile ce au urmat, au fost urmărite cu deosebit interes. Foarte documentată a fost expunerea maestrului etudist sovietic G. Kasparian, care a rezumat astfel cerințele unui studiu de calitate: a) Simplitate și naturalitate a formei; b) Conținut interesant, neobișnuit și frumos; c) Legătură organică între jocul introductiv și temă, un deznodămint cît mai bine mascat; d) Prezența unui contra-joc activ; e) O bună folosire a materialului și un joc dinamic; f) Soluția să nu fie prea lungă și exagerat de dificilă.

Adunarea a primit foarte favorabil o propunere a delegației sovietice privind lărgirea activității internaționale prin organizarea mai multor întâlniri inter-țări. Concursul internațional F.I.D.E. urmează să aibe loc la fiecare trei ani. Totodată, s-a pus în discuție găsirea unei mai judicioase metode de clasificare a compozițiilor.

lor. În locul sistemului actual de punctaj, impropriu șahului artistic.

La sfîrșitul sesiunii a avut loc un concurs-fulger de compoziție de probleme în 2 mutări, la care au luat parte toți cei prezenți. Tema impusă: Pickaninny cu două cîmpuri de refugiu. Iată lucrarea premiată, care a primit o apreciere unanimă:

V. Rudenkov și J. Mortensen
(Congresul problemiştilor, 1961)

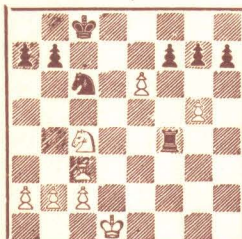

2 +

1.De3!

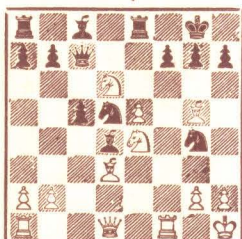
Combinatii partide scurte

Roizman-Veresov
Minsk, 1961

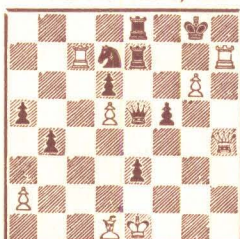
51. De ce este greșit
1...T:c4?

Šiffrin-Holmov
Minsk, 1961

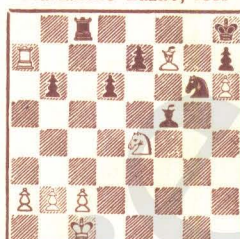
52. Ce jucați cu negrul?

Niemelä-Ghițescu
Marianske Lazne, 1961

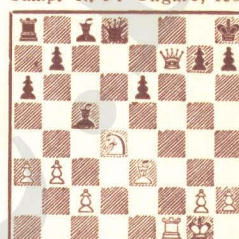
53. Poate câștiga albul
cu 1.g7?

Gragger-Barendregt
Marianske Lazne, 1961

54. Cum câștigați cu albul?

Honfi-Lengyel
Camp. R. P. Ungare, 1961

55. Albul câștigă în mod
forțat.

205. APĂRAREA SICILIANĂ

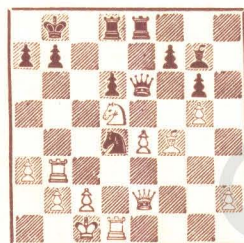
B. Parma

A. Kuindji

Campionatul mondial al juniorilor,
1961

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4
4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Nc4 e6
7.Nb3 Ne7 8.Ne3 0-0 9.0-0 Ca5
10.f4 b6 11.e5 Ce8 12.Df3 Nb7
13.Dg3 C:b3 14.a:b3 Rh8 15.Tad1
Db8 16.Cf3 De7 17.Nd4 d:e5 18.
f:e5 Td8 19.Cg5 N:g5 20.D:g5 h6
21.Dg3 De6 22.Tf4 g5! 23.Tg4 Cg7
24.Dh3 Cf5 25.Tf1 (Albul amenință
acum foarte tare 26.T:f5 e:f5
27.e6+ f6 28.D:h6+ Rg8 29.
T:g5+ f:g5 30.Dg7 mat sau 27...
Rh7 28.T:g5 urmat de 29.D:f5 sau
29.Tg7 mat) 25...Rg7 26.Nf2 (Mai
bine era direct 26.Ne3, mutare
la care albul tot va fi obligat
să revină mai târziu) 26...De7 27.
Te1 Td2 28.Ne3 C:e3 29.D:e3 De5
(Forțează schimbul damelor, după
care finalul rezultat este net fa-
vorablel negrului) 30.D:e5 b:e5 31.
Te2 Tf8 32.Ta4 T:e2 33.C:e2
Td2 34.Rf2 T:c2 35.T:a7 N:g2 36.
Te7 Nd5 37.Re3 N:b3 38.
Cg3 Nd5 39.b4 c4 40.b5 T:h2 și
albul a cedat.

miză). Acum negrul va intra în-
tr-o poziție foarte dificilă, pe care
albul o va specula cu multă in-
ventivitate) 22.0-0-0 Rb8 (22...
D:e4? 23.Te3) 23.Tb3! Cd4 (Vezi
diagrama. Se pare că negrul ciș-

tigind forțat calitatea obține șanse
bune, dar albul a prevăzut această
continuare dinainte) 24.T:d4! N:d4
25.De4! Nb6 (25...Nc5? 26.D:c5)
26.T:b6! a:b6 27.De7+ Ra8 28.
C:b6+ Ra7 29.Ne3! D:e4 30.Cd5+
Ra8 31.Da5+ Rb8 32.Na7+ și ne-
grul cedează, matul fiind impa-
rabil.

207. NIMZOINDIANĂ

S. Reshevski

R. Fischer

Meci, 1961

206. APĂRAREA SICILIANĂ

D. Keller

R. Roth

Campionatul Elveției, 1961

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4
4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.g4 (Un sis-
tem modern de joc preferat de
Keres. Aici sint mai obișnuite con-
tinuările 6.f4 sau 6.Ne2) 6...e5
7.Nb5+ Nd7 8.N:d7 D:d7 9.Cf5
h5 (Pentru ca la 10.g5 să joace
10...C:e4 11.C:g7+ N:g7 12.C:e4
d5 și negrul stă bine) 10.f3 h:g4
11.f:g4 Ca6 12.De2 g6 13.Ce3
0-0-0 14.Tf1 De6 15.g5 Ch5 16.
Ce5 Cf4 (Negrul sacrifică un
pion pentru a-și activa nebunul
pe diagonala h8-a1 și a deschide
coloana „e”) 17.C:f4 e:f4 18.N:f4
Ng7 19.Tf3 Cb4 20.a3 Cc6 21.Cd5
The8 (Mai bine era 21...Cd4 22.
De4+ Rb8 23.Dc7 Ra8 24.D:d3+
T:d3 25.Cc7+ Rb8 26.C:e6 C:f3+
27.Rf2 f:e6 28.R:f3 N:b2 cu re-

era 27...Df8) 28.Dd7 și negrul a
cedat, deoarece la 28...Tcc8 ur-
mează 29.D:f7+ etc.

SOLUȚIILE COMBINAȚIILOR

Nr. 51 — Poziția din diagramă
este net în favoarea negrului, care
puta câștiga imediat prin 1...f:e6.
Curios este faptul că albul era
într-o mare criză de timp și juca
totuși pînă la epuizarea timpului
de gîndire, fără a spera, probabil,
că negrul îi va veni în ajutor cu
mutarea 1...T:c4?? A urmat simplu
2.c:f7 Tf4 3.Nf6! și cel care a
cedat a fost... negrul.

Nr. 52 — Albul amenința nu
atît 2.C:e8, cît 2.C:c8 D:c8 3.Cd6
și apoi 4.Nf5 cu câștig de mate-
rial. Dar negrul este la mutare...
A urmat 1...T:e5! 2.T:f7 T:e4!!
3.T:c7 Cf2+ 4.Rg1 C:d1+ 5.Rf1
C:c7 6.N:e4 C:b2 și negrul a ciș-
tigat.

Nr. 53 — După 1.g7, care s-a
jucat în partidă negrul a răspuns
1...e2! Albului nu i-a rămas decît
repetarea de mutări prin 2.Th8+
R:g7 3.Dh6+ Rf7 4.Dh5+ Rg7
etc. Albul avea mutarea de ciș-
tig foarte ascunsă 1.Tf7! și ame-
nințarea 2.Dh7 mat nu poate fi
parată satisfăcător : 1...Cf8 2.T:c7;
1...T:f7 2.g:f7+ R:f7 3.T:d7+ etc.

Nr. 54 — Albul a jucat 1.
Cg5!!, la care a urmat 1...N:c2
(1...T:c2+ 2.Rd1 Tc8 3.Nb3 Ce5
4.T:c7 și câștigă) 2.Ne6! și negrul
a cedat.

Nr. 55 — Partida este decisă
de către alb prin următoarea fru-
moasă combinație cu mutări for-
țate : 1.Ce6!! b:c6 (La 1...N:c3+
urma 2.Rh1 Dg8 3.D:g8+ R:g8
4.Ce7+ Rh8 5.Tf8 mat) 2.N:c5
Nd7 3.Nd4 e5 4.N:e5 și negrul a
cedat.

ABONAȚI-VĂ LA

REVISTA DE ȘAH

PE ANUL 1962

COSTUL ABONAMENTULUI

3 luni . . . . . 5,25 lei

6 luni . . . . . 10,50 lei

1 an . . . . . 21 lei

Adresați-vă oficiilor poștale, factorilor poștali și tuturor
organelor de difuzare a presei.